

ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

วิทยานิพนธ์
ของ
ปรัชญานิพนธ์ ภูษาไสย

พหุ ประถมศึกษา

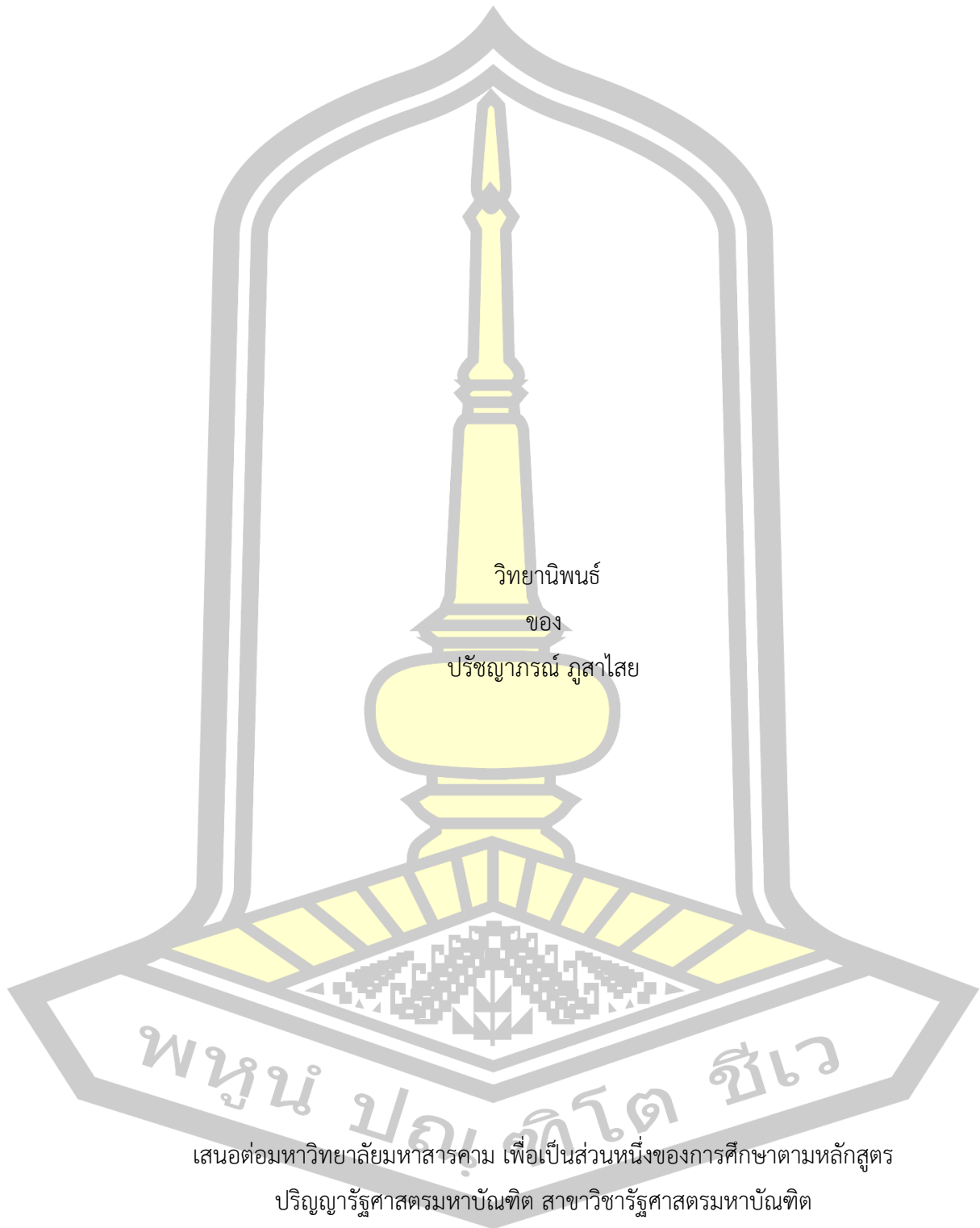
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

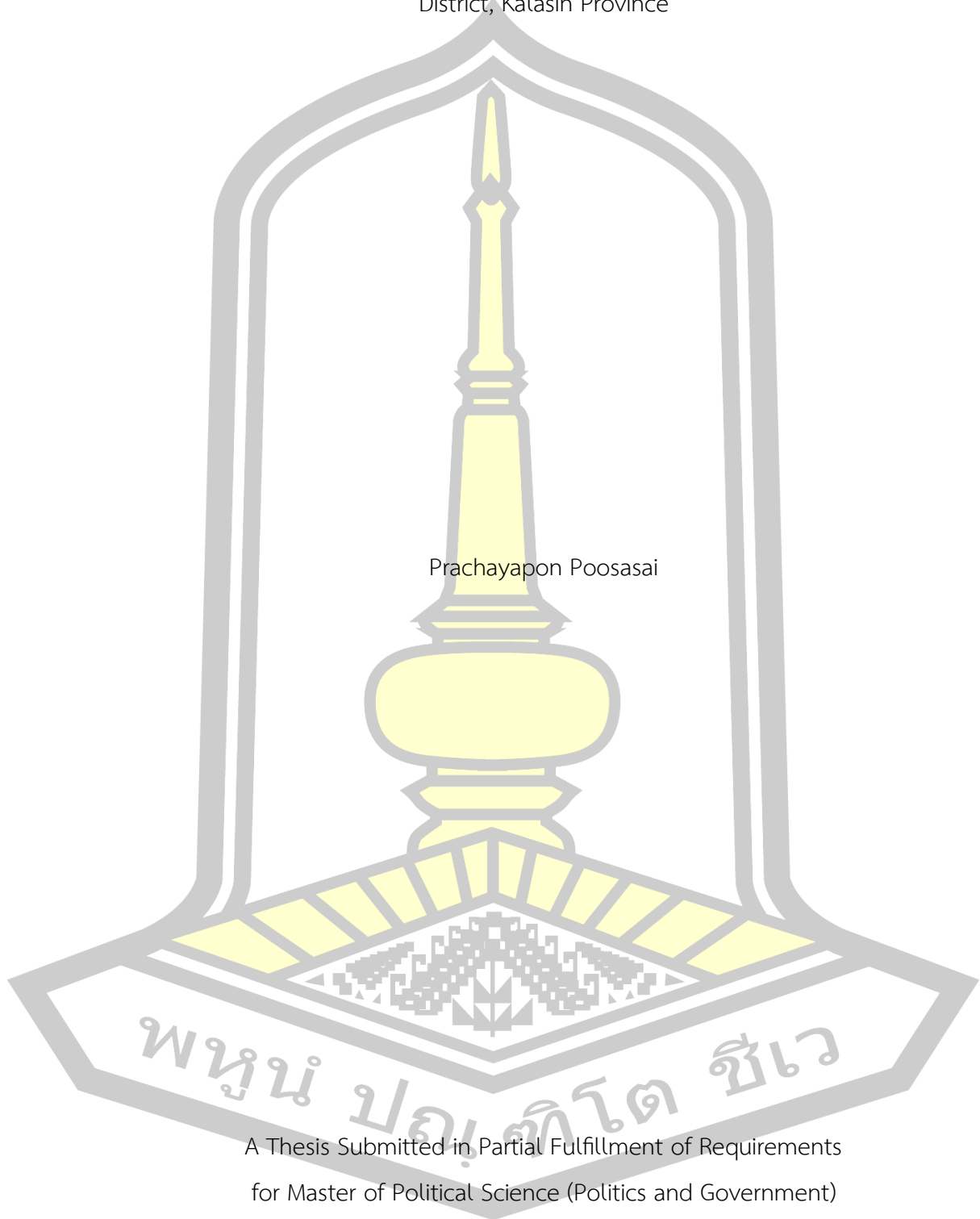
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The role of women's leadership in local development: A case study of Khong Chai
District, Kalasin Province

Prachayapon Poosasai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Political Science (Politics and Government)

May 2025

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวปรัชญาภรณ์ ภูสา
ไสย แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. วินัย ผลเจริญ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. สุจิตตรา ฤทธิสกุลชัย)

กรรมการ

(ผศ. ดร. ศุทธิกานต์ มีจั่น)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ดร. ทักษวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(ผศ. เข็มชาญ จงสมชัย)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง

(ผศ. ดร. พลเดช เขาวรัตน์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์		
ผู้วิจัย	ปรัชญาภรณ์ ภูสาไสย		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตตรา ฤทธิสกุลชัย		
ปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นการสนับสนุนและอุปสรรคต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นกรณีศึกษาในพื้นที่อื่นต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า 1) ในปัจจุบันสตรีมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น และมีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ ไม่ต่างกับเพศชาย สตรียังเป็นที่ไว้วางใจในการทำงานและตัดสินใจ เนื่องจากสตรีมีความละเอียดอ่อนในเรื่องการตัดสินใจ 2) ในอดีตจนถึงปัจจุบัน สตรีก็ยังคงจำกัดด้วยค่านิยมสมัยเก่าและความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศจึงเกิดเป็นความเหลื่อมล้ำเนื่องจากสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอและถูกดูแคลนจากสังคม ดังนั้น สตรียังต้องมีการเพิ่มศักยภาพให้มากขึ้นเช่นการส่งเสริมความรู้ ทักษะ และความสามารถ 3) ในปัจจุบันบทบาทสตรีในท้องถิ่นยังถือว่าสตรียังมีความสามารถไม่เทียบเท่ากับบุรุษจึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มความรู้ความสามารถรอบด้าน และ อยากรให้หน่วยงานราชการเปิดโอกาสให้สตรี มีส่วนร่วมและการตัดสินใจในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมทางเพศ และทำให้สตรีเป็นที่ยอมรับของประชาชน รวมไปถึงการทำงานของสตรีในการเป็นผู้นำได้

คำสำคัญ : ผู้นำสตรี, ความเหลื่อมล้ำ, การพัฒนาท้องถิ่น, บทบาท

TITLE	The role of women's leadership in local development: A case study of Khong Chai District, Kalasin Province		
AUTHOR	Prachayapon Poosasai		
ADVISORS	Associate Professor Suchittra Ritsakulchai , Ph.D.		
DEGREE	Master of Political Science	MAJOR	Politics and Government
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2025

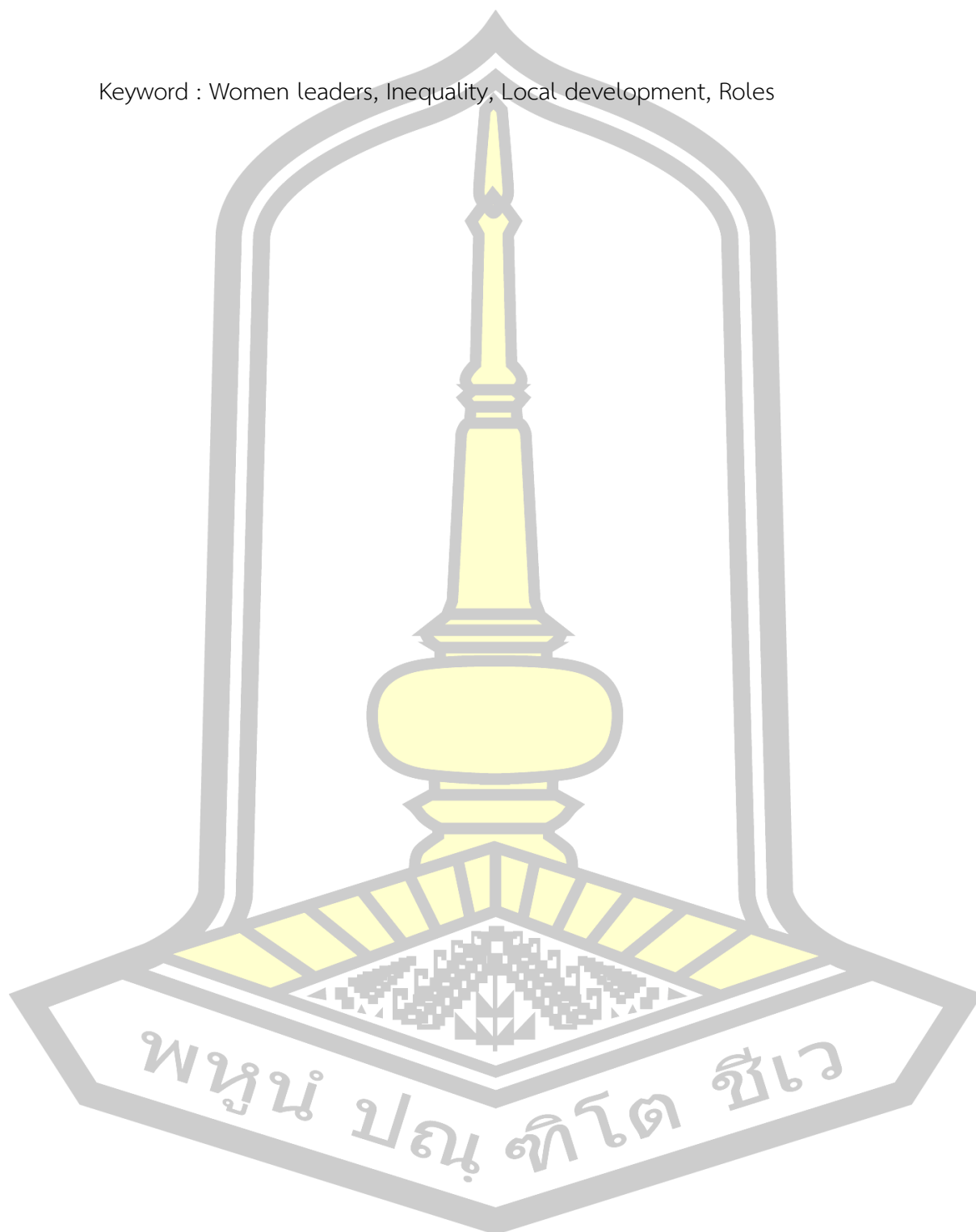
ABSTRACT

This research used qualitative research methodology. The objectives were 1) to study the leadership role of women in local development in Khong Chai District, Kalasin Province. 2) to analyze the factors that support and obstruct the leadership role of women in local development in Khong Chai District, Kalasin Province. And 3) to suggest guidelines for the leadership role of women in local development and to be a case study in other areas.

The research results found that 1) At present women have an increasing role and have responsibilities in various important areas no different from men. Women are still trusted in working and making decisions because women are sensitive in making decisions. 2) In the past until now, women are still limited by old-fashioned values and gender inequality, resulting in inequality because women are the weaker sex and are looked down upon by society. Therefore, women still need to increase their potential, such as by promoting knowledge, skills, and abilities. 3) The role of local women is still considered inferior to that of men, and therefore it is necessary to develop potential and enhance comprehensive knowledge and abilities. The recommendation revealed that government agencies should open the opportunities for women to participate and make decisions on local development to achieve gender inequality, because women should be accepted by the public, and

their work can also become leaders.

Keyword : Women leaders, Inequality, Local development, Roles

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของ รศ.ดร.สุจิตรตรา ฤทธิสกุลชัย อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จนกระทั่งงานนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารทุกท่านและบุคลากรอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่และครอบครัวที่ห่วงใยและให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มศึกษาจนกระทั่งงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายขอขอบพระคุณวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ชีวิตและสังคมของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้การศึกษาสำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน

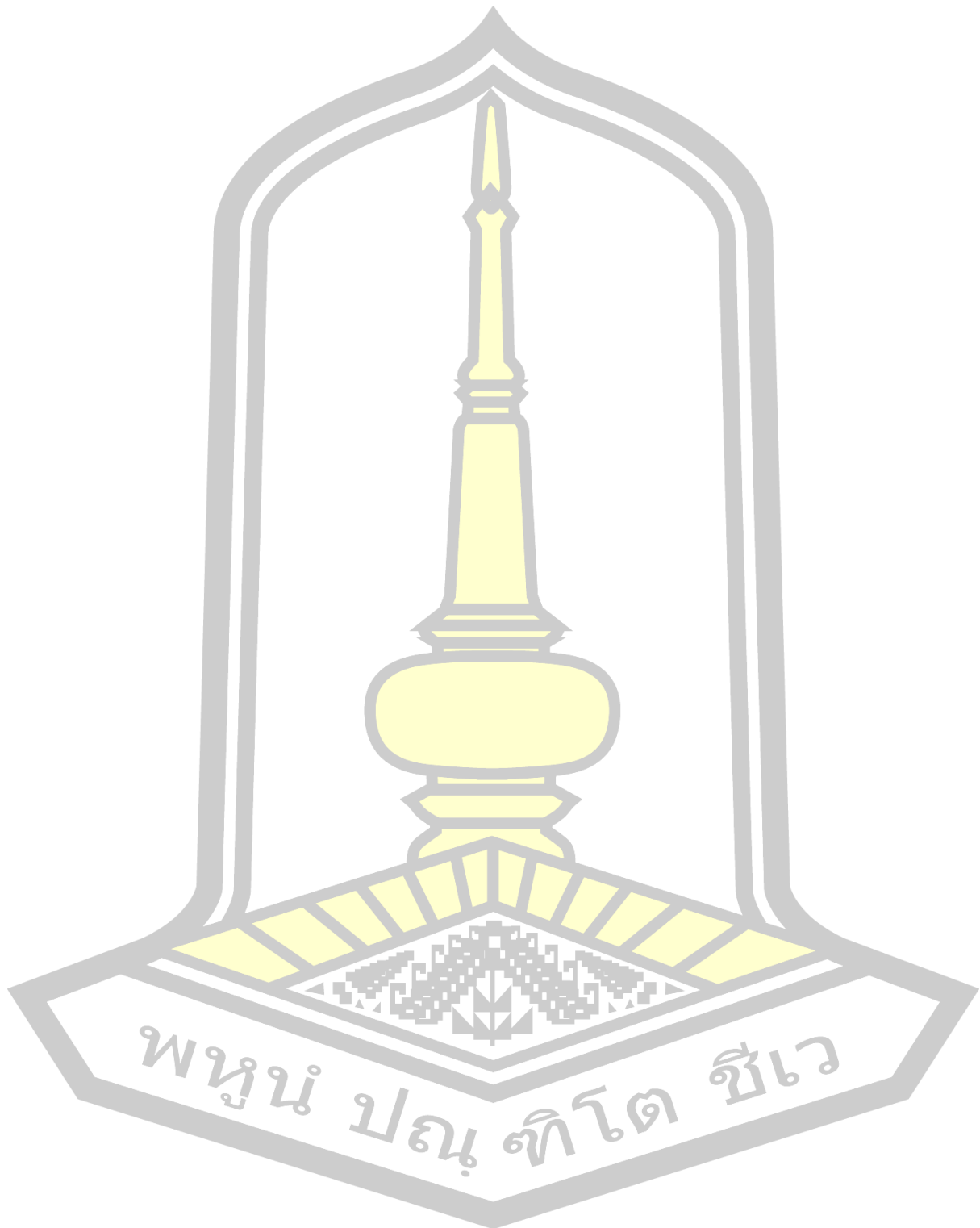
ปรัชญาภรณ์ ภูสาไสย

สารบัญ

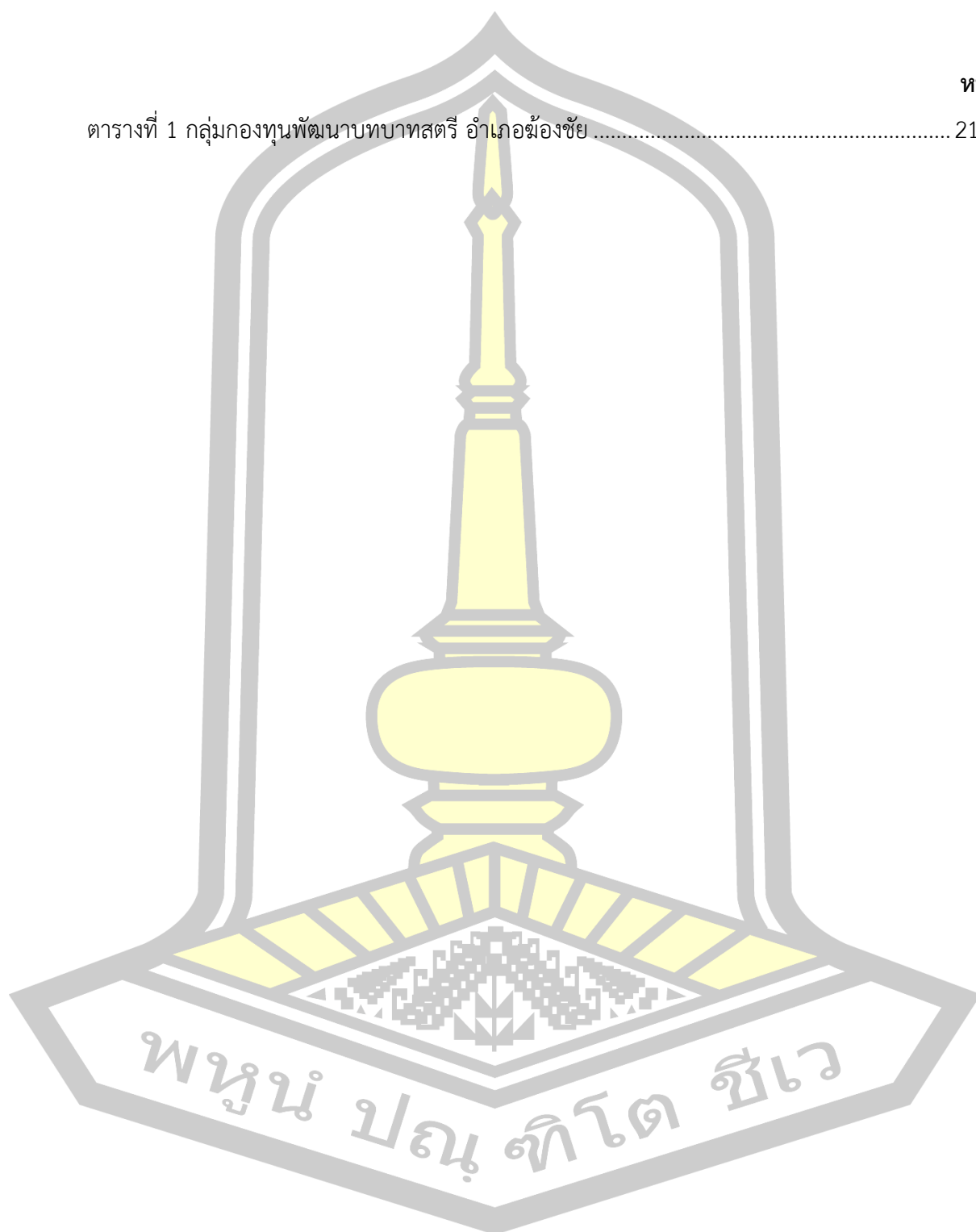
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ฉ
บทที่1.....	1
บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	3
1.3 คำถามวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์.....	4
บทที่2.....	5
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 แนวคิดสตรีนิยม.....	5
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทสตรี.....	6
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	15
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น.....	16
2.5 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอหนองชัย.....	18

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
2.7 กรอบแนวความคิด.....	27
บทที่ 3	28
ระเบียบวิธีวิจัย	28
3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก/ผู้สัมภาษณ์.....	28
3.2 วิธีการศึกษา.....	28
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	28
3.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	29
3.5 ขั้นตอนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	29
3.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	31
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	31
บทที่ 4	32
ผลการศึกษาวิจัย.....	32
4.1 จากการวิเคราะห์บทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์.....	32
4.2 จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นการสนับสนุนและอุปสรรคต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีใน การพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเมืองชัย.....	34
4.3 ข้อเสนอแนะแนวทางบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น.....	35
บทที่ 5	37
สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	37
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	37
5.2 อภิปรายผล.....	39
5.3 ข้อเสนอแนะ	44
บรรณานุกรม.....	45

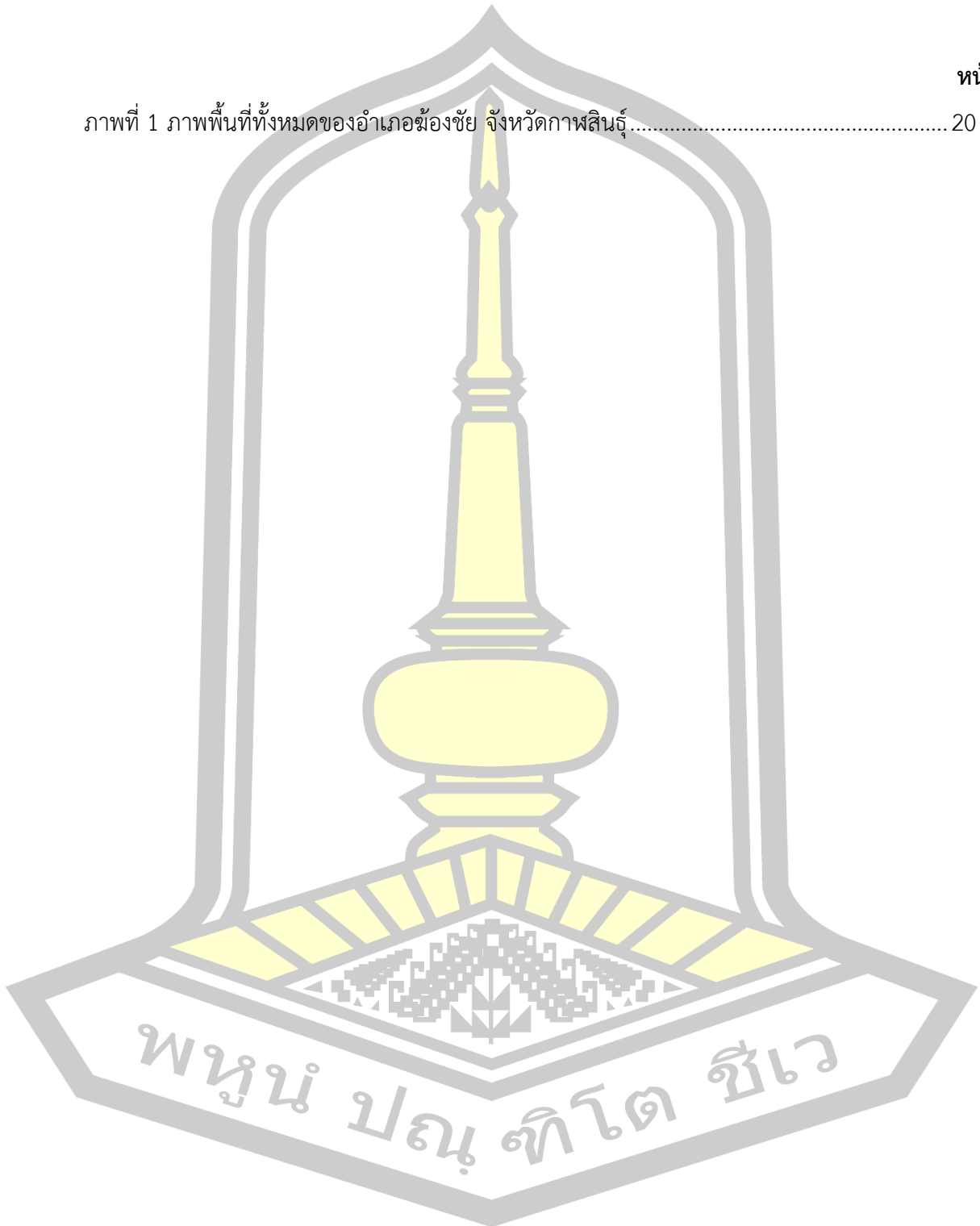
สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 กลุ่มกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเมืองชัย	21

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์.....	20

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

วัฒนธรรมทางสังคมและการปกครองของประเทศไทยนับแต่โบราณมา ไม่เปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีบทบาททางการปกครองได้เช่นเดียวกับบุรุษ กล่าวคือ สตรีไทยถูกจำกัดบทบาทสิทธิและเสรีภาพบางอย่างให้อยู่ในวงแคบ ๆ ประกอบกับขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อกันนิยมที่จะให้สตรีเก็บตัวอยู่แต่ในบ้านดูแลครัวเรือน แต่ในปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ได้มีส่วนในการผลักดันให้บทบาทสตรีเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ภายใต้ภาวะของการแข่งขันทางสังคมและค่าครองชีพ ที่สูงขึ้นทำให้สังคมไทยได้เปิดโอกาสให้สตรีไทยแสวงหาความรู้และแสดงความสามารถมากขึ้น สตรีได้เรียนรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคม และเริ่มมีบทบาทนอกบ้าน โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆทั่วไป (กิตติสันต์ ทัดตะพันธ์, 2553: 1)

ประเทศไทยในสมัยอดีตที่ผ่านมาสถานภาพของสตรี ไทยนั้นมักไม่ได้รับการยอมรับในสังคม สตรีมักถูกมองเป็นสิ่งที่ด้อยคุณค่า ไร้ความสามารถ ถูกกดขี่ข่มเหง และถูกกีดกันทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ไม่มีสิทธิหรือบทบาทใดๆ ในสังคม ไม่ได้รับความเสมอภาคหรือเท่าเทียมผู้ชาย ในสมัยโบราณนั้นมีการถือปฏิบัติสืบต่อกันมาโดยที่ผู้ชายจะมีความรับผิดชอบในฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สตรีมีบทบาทลดลง ฉันทวรรณ ยงค์ประเดิม(2545:1) ได้กล่าวให้เห็นถึงเหตุการณ์ในสมัยอดีตไว้ว่า สตรีนั้นเคยถูกจำกัดบทบาทให้อยู่แต่ในบ้านจึงด้อยโอกาสกว่าบุรุษ ทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมในสังคมการเมืองการปกครองและการบริหาร รวมทั้งตัวสตรีเองมีความเชื่อแบบดั้งเดิมว่าหญิงด้อยกว่าชาย อีกทั้ง พยุง รสใจ (2545: 1-2) ได้กล่าวอีกว่า สังคมไทยสมัยก่อนนั้นในด้านการปกครอง สตรีถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพต่างๆ เพียงในวงแคบๆ ตามวัฒนธรรมประเพณีไทยและค่านิยมในสังคมไทยที่ประพุดกันมาช้านาน

ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชายเกิดจากบริบททางประวัติศาสตร์ ในเรื่องการสะสมทุน ในยุคของการหาของล่าสัตว์และยุคการเพาะปลูก เนื่องจากผู้ชายสามารถหาทรัพย์สินส่วนเกินได้มากกว่าผู้หญิง หรือที่เรียกว่าการสะสมทุน จนทำให้ผู้ชายมีอำนาจสร้างพื้นที่สาธารณะได้มากกว่า ทำให้ผู้หญิงต้องจัดการแต่เรื่องภายในที่ไม่ใช่พื้นที่สาธารณะ ผู้ชายมีสิทธิในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมือง สามารถออกไปทำงานนอกบ้านได้ แต่ผู้หญิงนั้นจะถูกจำกัดในเรื่องของการจัดการภายในบ้าน ไม่มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่มีโอกาสได้ออกไปทำงานนอกบ้าน เนื่องจากได้ร่ำเรียนมาน้อยไม่มีความรู้ที่จะสามารถนำมาใช้เพื่อประกอบการทำงาน จากโครงสร้างดังกล่าว สามารถมองเห็นภาพความไม่เท่าเทียมกันระหว่างพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ นี่คือการไม่ชอบธรรมที่อ้างมาจากการสร้างวิถีคิดผ่านทางประวัติศาสตร์ ที่ทำให้ผู้ชายใช้อำนาจกดทับเพศหญิงหลายยุคหลายสมัย(ความเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย, 2552, ออนไลน์)

เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2558 ได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 นับเป็นเครื่องมือ ทางกฎหมายชิ้นแรกของประเทศไทยในอันที่จะทำให้แนวคิดเรื่องความเท่าเทียมกันระหว่าง เพศชาย เพศหญิง และบุคคลที่มีความหลากหลาย ทางเพศ รวมทั้งการปกป้อง

คุ้มครองสิทธิของผู้ถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับ การยอมรับทั้งในระดับสากล และถูกรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น และทำให้ความเสมอภาคในประเด็นนี้เกิดขึ้นได้จริงในทางปฏิบัติ ด้วยความคาดหวัง ให้สิทธิขั้นพื้นฐานในเรื่องนี้ได้รับการเคารพอย่างแท้จริงทั้งจากบุคคลากร ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน รวมทั้งประชาชนทั่วไป (สาวตรี สุขศรี, 2564: 2-3)

เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2558 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ขึ้นในกรมการพัฒนาชุมชน โดยกรมฯ ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 100 ล้านบาทและต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ.2559 ให้ความรวมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เข้ากับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2559 ซึ่งทำให้การบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชนได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เพื่อบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ภายใต้พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 และข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2559 โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีดังนี้ 1)เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ ในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี 2)เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรี ในการเฝ้าระวังดูแลและแก้ไขปัญหาของสตรี การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรี นำไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ หรือสวัสดิการเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของสตรีและผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ ในสังคม 3)เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาบทบาทสตรี การสร้างภาวะผู้นำ การพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสังคมให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี 4)เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการอื่น ๆ ที่เป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสตรีตามที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร(สำนักงานพัฒนาสตรี กรมการพัฒนาชุมชน.มปพ.ออนไลน์)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นต่อสตรีในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการถูกรังแก ความรุนแรง ในครอบครัว การขาดโอกาสในสังคม ปัญหาการถูกเลือกปฏิบัติ และที่สำคัญโอกาสในการดัดศักยภาพของสตรีมีน้อย จึงต้องส่งเสริมและพัฒนาอีกมาก ดังนั้น “กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี” จึงถูกจัดเป็นนโยบายของรัฐบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับและเสริมศักยภาพสตรีในทุกมิติ โดยนำศักยภาพและความแตกต่างระหว่างหญิงชาย ซึ่งนับว่าเป็นพลังสังคมอย่างหนึ่ง ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบให้มีการนำมาใช้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเพื่อพัฒนาและขยายศักยภาพบทบาทสตรีให้เป็นพลังทางสังคมที่เข้มแข็ง สามารถช่วยนำพาและร่วมสร้างสังคมไปสู่ความเสมอภาค อย่างสร้างสรรค์ และมีสันติสุขอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชายสำหรับการทำงานดังกล่าว รัฐบาลจะทำงานร่วมกับองค์กรสตรี ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ เพื่อให้โอกาสสตรีในทุกพื้นที่ ทุกชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา เพื่อสตรีทุกคนโดยความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรสตรีต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนกองทุน เพื่อให้สตรีทุกคนได้ใช้ประโยชน์จาก

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ(อ้างแล้ว)

ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นหัวข้อที่มีความสำคัญและน่าสนใจอย่างยิ่งในช่วงเวลานี้ ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นถึงกลุ่มสตรีในท้องถิ่นนี้มีบทบาทที่เพิ่มมากขึ้นในการนำทางและสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีให้กับชุมชนและสังคมในพื้นที่ เนื่องจากมีประชากรทั้งหมด 26,422 ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จำนวน 13,351 คน และ ผู้ชาย จำนวน 13,071 คน ข้อมูลจากสำนักทะเบียน อำเภอห้วยชัย ณ วันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2566 โดยประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก ทำนา ทำไร่ ทอผ้า ค่าของเก่า (เอกสารรายงานผลโครงการฝึกอบรมการผลิตจากผ้าพื้นเมือง.มพพ.ออนไลน์) ในปัจจุบันลูก หลาน ส่วนใหญ่ก็ไปทำงานในเมืองเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากชุมชนยังขาดการพัฒนาชุมชนให้มีอาชีพที่มั่นคง ขาดการจ้างงาน ขาดความเจริญ ดังนั้นความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นเกิดขึ้นจากความเรียนรู้และประสบการณ์ที่สตรีได้รับในชุมชนและสังคม สตรีกลุ่มนี้มีความเข้าใจเรื่องราวและความต้องการของชุมชน เพื่อจะสามารถแสดงบทบาทในการนำทางและส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงที่ดีให้กับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำสตรีในอำเภอห้วยชัยเชื่อมั่นในความสามารถในการสร้างความเชื่อมโยงและร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มขึ้นทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ และการมีบทบาทในการสร้างระบบสังคมที่มีความยั่งยืนและที่เข้มแข็ง การทำงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาและให้กำลังใจแก่ผู้อื่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

ดังนั้น ความเป็นผู้นำสตรีในท้องถิ่นเป็นตัวอย่างในการแสดงคุณธรรมและความรับผิดชอบในการนำทางและการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น เป็นแรงบันดาลใจสำหรับคนในชุมชน ผู้นำสตรีในอำเภอห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นหัวใจและจุดเริ่มต้นของความเปลี่ยนแปลงที่ดีให้กับท้องถิ่น การสนับสนุนและส่งเสริมบทบาทของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ท้องถิ่นของอำเภอห้วยชัยและจังหวัดกาฬสินธุ์เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและมั่นคงในอนาคตข้างหน้า

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่จะต้องมีผู้หญิงขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่อีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นการสนับสนุนและอุปสรรคต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นที่ศึกษาในพื้นที่อื่นต่อไป

1.3 คำถามวิจัย

1. บทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นอย่างไร
2. ปัจจัยใดบ้างที่เป็นการสนับสนุนและมีอุปสรรคต่อความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาพื้นที่
3. แนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีในท้องถิ่นควรเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการวิจัยเรื่องความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ในการวิจัยไว้เฉพาะในพื้นที่อำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูลที่ผู้ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- ก) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นที่เป็นทางการ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำสตรีในพื้นที่รวมทั้งสิ้น 4 คน เช่น นายอำเภอหนองชัย , ผู้ใหญ่บ้าน , นักพัฒนาท้องถิ่น
- ข) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ไว้จำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอหนองชัย

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ระยะเวลาในการศึกษาใน พ.ศ 2566 – 2567

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงผู้นำสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงปัญหาในการพัฒนาบทบาทสตรีในเขตอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้หน่วยงานจังหวัดและอำเภอที่เกี่ยวข้องทราบถึงปัญหาและนำไปแก้ไขรวมถึงส่งเสริมบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมการพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น

2. จากปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาท้องถิ่น จะนำไปสู่จัดทำเป็นตัวอย่างให้แก่ส่วนราชการระดับต่างๆ และในพื้นที่วิจัยและพื้นที่อื่นๆต่อไป

1.6 นิยามศัพท์

1) ผู้นำสตรี หมายถึง ผู้นำท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่งในเขตอำเภอหนองชัยที่เป็นผู้หญิง ที่ได้รับเลือกจากประชาชน

2) บทบาทความเป็นผู้นำ หมายถึง ภาวะของบุคคลที่มีอำนาจในการตัดสินใจในส่วนงานที่ได้รับผิดชอบ ในที่นี้คือ อำเภอหนองชัย

3) การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การบริหาร หรือ การกระจายอำนาจของส่วนงานในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้นำให้เป็นบุคคลตัวอย่างที่เคารพและเป็นที่ยึดจำ ในที่นี้คือ อำเภอหนองชัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอซ่งชัย จังหวัดกาฬสินธุ์” มีจุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์บทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมเอกสาร ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสตรีความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 แนวคิดสตรีนิยม
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทสตรี
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
- 2.4 แนวคิดแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับอำเภอซ่งชัย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิด

2.1 แนวคิดสตรีนิยม

แนวคิดสตรีนิยมจึงเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นเพื่อต่อสู้ ช่วงชิงปฏิเสธรและท้าทายต่อมิติทางอุดมการณ์และวัตถุประสงค์ของระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชายเป็นใหญ่แนวคิดและทฤษฎีสตรีนิยม จึงไม่อาจแยกขาดจากขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมได้ ขบวนการสตรีนิยมจึงเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบหนึ่งเพื่อสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศความเสมอภาคนี้จะเป็นไปได้ก็คือการนำผู้หญิงกลับเข้ามาในกระแสหลักของทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างไรก็ตาม สำหรับแนวคิดสตรีนิยมแล้ว ความเสมอภาคทางเพศไม่ได้เกิดขึ้นโดยตัดขาดจากความสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นๆ เนื่องจากสตรีนิยมเชื่อว่า ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศนั้นเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกับความไม่เท่าเทียมกันในด้านอื่นๆ เช่น ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชนชั้นความไม่เท่าเทียมระหว่างเชื้อชาติ รวมถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างสีผิว การที่สตรีนิยมเอาเสียงที่ขาดหายไปของผู้หญิงและผู้ด้อยโอกาสในสังคมกลับเข้ามาสู่สังคมอีกครั้งหนึ่งย่อมทำให้ มิติทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่เกิดขึ้นใหม่ มีความเป็นวัตถวิสัยมากขึ้น (ดร.ณิ กุลวงศ์ 2549: 42-43)

วลิรัตน์ แสงไชย (2542:24-25) ได้กล่าวถึงแนวคิดที่ว่าด้วยสตรี ศึกษา หรือ Feminist ว่ามักถูกกล่าวอ้างถึงเสมอมีการศึกษาวิจัยความไม่เสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรี เพราะเป็นแนวคิดที่ช่วยสร้างกรอบการอธิบายถึงความไม่เสมอภาคระหว่างทั้งสองเพศนี้ ทั้งนี้ ขบวนการ Feminist ก็เป็นเหมือนกระบวนการเปลี่ยนสังคมตามแบบอื่นๆ ที่ต้องมีแนวคิด ทฤษฎีในการวิเคราะห์และหาหนทางแก้ปัญหาเป็นพื้นฐานรองรับ ซึ่งปัจจุบันนี้สถานภาพทางทฤษฎีของกลุ่มแนวคิดนี้มีลักษณะค่อนข้างหลากหลาย พอที่แบ่งแนวทางแต่ละแนวทางคิดได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) แนวทางสตรีแบบเสรีนิยม (Liberal Feminism) เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าความเสมอภาคระหว่างเพศเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ โดยไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

การเมือง พื้นฐานของสังคมนิยมประชาธิปไตย นักคิดที่เป็นที่รู้จักกันดี คือ Betty Frieden ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งองค์กร Now ซึ่งเป็นองค์กรเพื่อสิทธิสตรีสหรัฐ

2) แนวทางสตรีแบบสังคมนิยม (Socialist Feminism) เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าการกดขี่ทางชนชั้นและทางเพศมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่าซับซ้อนและแนบแน่น จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงทั้งระดับการผลิต ชีวิต ครอบครัว และเพศสัมพันธ์ ควบคู่กันไป นักคิดของกลุ่มนี้ ได้แก่ E. Goldman และ J. Mitchell

3) แนวทางสตรีแบบตัวหน้า (Radical Feminism) เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นแม้คล้ายกับแนวสังคมนิยม แต่ก็ต่างกัน ในส่วนที่แนวทางนี้เห็นว่าการกดขี่รูปแบบที่หยั่งรากลึกกว่าการกดขี่ในรูปแบบอื่น และเป็นรากเหง้าของการเอาเปรียบในด้านอื่นดั่งนั้น จึงได้มีการคิดกันทฤษฎีและวิธีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบความสัมพันธ์นั้นอย่างเป็นพิเศษ นักคิดของกลุ่มนี้ได้แก่ Kate Millet และ Shula smith Firestone

4) แนวทางสตรีนิยมเชิงวัฒนธรรม (Cultural Feminism) เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นว่า สตรีมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากบุรุษ เช่น ความอ่อนโยน ความอดทน ความเสียสละ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวนี้จะกลายเป็นพลังสำคัญของการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษยชาติ แนวคิดกลุ่มนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การค้นคว้า การสร้างสรรค์วัฒนธรรมสตรี โดยไม่เน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจการเมืองแบบใดเป็นการเฉพาะ

แนวคิดใน 3 กลุ่มแรกนั้น มีทัศนะที่คล้ายคลึงกันว่า ความแตกต่างระหว่างบุรุษ-สตรี เป็นสิ่งที่สังคมกำหนด ขึ้นมาส่วนใหญ่ และความแตกต่างนี้เป็นที่มาของสถานภาพที่เป็นฝ่ายเสียเปรียบของสตรี ดังนั้น สังคมในอนาคตที่สตรีกับบุรุษจะมีความเสมอภาคในฐานะที่เป็นมนุษย์เหมือนกันนั้น จะต้องไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องของเพศหรือนำประเด็นเพศมาเป็นเครื่องกำหนดฐานะและคุณสมบัติของสมาชิกในสังคม ส่วนในแนวคิดกลุ่มที่ 4 นั้นจะเน้นไปที่คุณสมบัติที่แตกต่างกันระหว่างบุรุษและสตรี และให้ความสำคัญประเด็นที่ว่าสังคมในอนาคตนั้นจะมีคุณสมบัติอย่างไรเปลี่ยนแปลงจากที่เป็นอยู่มาอย่างน้อยเพียงใด

สำหรับแนวคิด Feminist Approach นั้น วลีรัตน์ แสงไชย (2542: 25) ยังกล่าวอีกว่ามีอีกหลากหลายแนวคิดที่แตกต่างกันไปในรายละเอียดปลีกย่อย แต่จุดรวมซึ่งเป็นหลักการสำคัญของของแนวคิดนี้ คือ เรื่องการพิจารณาถึงแนวทางสัมพันธ์ระหว่างสตรีและบุรุษ ซึ่งมีลักษณะของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศมาตั้งแต่สมัยอดีตจนกระทั่งในปัจจุบัน ไม่ว่าสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม ปัญหาความเท่าเทียมก็ยังมีมาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นในประเด็นการเอา رأี้อาเปรียบ การเลือกปฏิบัติต่อสตรี โดยมีความเปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะในรูปแบบและเนื้อหาเท่านั้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทสตรี

การพัฒนา สืบเนื่องจากสภาพธรรมชาติที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม คือ อยู่รวมกันเป็นกลุ่มไม่โดดเดี่ยว การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของมนุษย์อาจมีได้หลายลักษณะและเรียกต่างกันเป็นต้นว่า ครอบครัว (Family) เผ่าพันธุ์ (Tribe) ชุมชน (Community) สังคม (Society) และประเทศ (Country) และเมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มย่อมเป็นธรรมชาติอีกทั้งในแต่ละกลุ่มจะต้องมี "ผู้นำกลุ่ม" และ "ผู้ตาม" รวมทั้งมีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่ม หรือการจัดระเบียบภายในกลุ่ม ทั้งนี้

เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น รวดเร็วยิ่งขึ้น เมื่อประมาณ พ.ศ. 2500 ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (Community Development) เข้ามาในประเทศไทย โดยมีความเชื่อกันว่า แนวคิดนี้เหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาชุมชนทั้งในเมืองและในชนบท ทุกคนนี้ก็มีหน่วยงานของรัฐ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน ได้นำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีแนวคิดการพัฒนาที่ไทยรับมาจากต่างประเทศอีก เป็นต้นว่า การบริหารการพัฒนา (Development administration) และการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sufficiency development) อย่างไรก็ตามเป็นที่น่ายินดีว่า ทุกวันนี้ประเทศไทยมีแนวคิดการพัฒนาของตนเอง ที่สำคัญคือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรืออาจเรียกว่า การพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) (อุษณีย์ สุวรรณ, 2558 :25-26)

ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยอดีตเรื่องสถานภาพของสตรีไทย ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม สตรีมักถูกมองเป็นสิ่งที่ด้อยค่า ไร้ความสามารถ ถูกกดขี่ ข่มเหง และกีดกัน ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ไม่มีสิทธิ บทบาท ฐานะใดในทางสังคม ไม่ได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมผู้ชาย ทั้งที่สตรีเองก็เป็นมนุษย์เช่นเดียวกับกับผู้ชาย และซึ่งสถานภาพความเป็นมนุษย์นั้นมิอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคนโดยไม่คำนึงถึง เพศ วัย สัญชาติ ศาสนา ทั้งยังเป็นสาระสำคัญตามธรรมชาติ ความเป็นมนุษย์ที่ไม่อาจพราก หรือทำให้สูญเสียไปด้วยวิธีการใด ๆ การไม่เคารพในสิทธิสตรี ตลอดจนการเลือกปฏิบัติต่อผู้เป็นสตรีนั้นแต่เดิมอาจเป็นเพราะสภาพสังคมสมัยโบราณที่มีการถือปฏิบัติสืบต่อกันมา โดยที่ผู้ชายจะมีความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บทบาทของสตรีลดลง ในปัจจุบันนั้นสตรีเองก็ได้รับการศึกษาขั้นสูง มีความสามารถ และมีบทบาทสำคัญอย่างมากทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองทำให้สิทธิสตรีได้รับการพัฒนายอมรับ และคุ้มครองในด้านต่าง ๆ มากมายหลายด้านตามมา(อ้างแล้ว, 2558 :25-26)

ดังนั้นการพัฒนบทบาทสตรี สรุปได้ว่า การบริหารการพัฒนาชุมชนทั้งในเมืองและชนบท รวมทั้งมีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่ม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น และ รวดเร็วยิ่งขึ้น

ความหมายของการพัฒนา

การพัฒนา” มาจาก คำภาษาบาลีว่า วุฒฺณ (วัด-ทะ-นะ) แปลว่า เจริญ ซึ่งแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ การพัฒนาคน เรียกว่า ภาวนา กับการพัฒนาสิ่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่คน เช่น วัตถุ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เรียกว่า พัฒนาหรือ วัฒนา เช่น การก่อสร้างถนน บ่อน้ำ อ่างเก็บน้ำ สะพาน โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น และยังได้สรุปแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ดังเช่น สนธยา พลศรี (2545, หน้า 2) ที่กล่าวถึงความหมายของ“การพัฒนา” ไว้ดังนี้ คือ

1. การทำให้ดีขึ้น เจริญก้าวหน้าขึ้นโดยไม่หยุดนิ่ง
2. การเปลี่ยนแปลงสภาพที่ไม่พอใจ ไปสู่สภาพที่น่าพอใจอย่างมีระบบ
3. การกระจายรายได้ของบุคคลไปสู่ชุมชน
4. กระบวนการเจริญเติบโตในทางเศรษฐกิจ
5. กระบวนการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชนบท ทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม
6. กระบวนการจัดการองค์การทางสังคมที่สามารถไปสู่สภาพที่ดีกว่า
7. การปรับปรุงระบบสังคมให้ทันสมัย
8. การเพิ่มขีดความสามารถของสังคมอย่างสูงสุด
9. การเปลี่ยนแปลงในระบบทั้งคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม

10. การเปลี่ยนแปลงที่มีทิศทาง หรือวางแผนไว้ล่วงหน้า

11. การสร้างความเสมอภาคด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และระหว่างชุมชนต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้น หรือมีการวางแผน กำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ถ้าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดีก็ไม่เรียกว่าการพัฒนา

ความหมายของการพัฒนาบทบาทสตรี

นอกจากนี้ยังมีการให้ความหมายของ การพัฒนาบทบาทสตรี หมายถึง การที่สตรีได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อสิทธิความเสมอภาคเท่าเทียมบุรุษ และเป็นที่ยอมรับในสังคม ซึ่งในปัจจุบันสังคมได้เปิดโอกาสให้สตรีมีสิทธิ มีเสียง มีอิสระในการดำเนินชีวิตเลือกที่จะทำอะไร ไม่ทำอะไร โดยไม่ต้องเป็นฝ่ายถูกเอาเปรียบดังเช่นอดีตอีกต่อไป ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีของสตรีเพราะสตรีก็มีศักดิ์ศรีเท่ากับบุรุษ (อัจฉรา กันทะวงศ์, 2555 : 44)

บทบาทสตรีไทยทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีบริบทที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเมืองและสังคมในยุคสมัยนั้น ๆ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันสตรีไทยมีบทบาทมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับสตรีไทยในอดีตในเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น สตรีมีความหลากหลายสาขาวิชาชีพมากขึ้นและเข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งในและนอกระบบ มีสตรีไทยจำนวนหนึ่งมีรายชื่อติดอันดับนักธุรกิจหญิงในอันดับโลกและภูมิภาคเอเชียในแต่ละปี ข้อมูลจากแผนพัฒนาแห่งชาติฉบับที่ 11 (ปิยพร ทำจิ้น , 2558:37)

ความสำคัญบทบาทของสตรี

บทบาทสตรีด้านสังคม

ในทางสังคม "ภาพความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่" ถูกขับเน้นในรัชกาลที่ 6 ผู้หญิงในทัศนะของท่านต้อง "เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติของสตรีไทยตามคติโบราณ คือ มีกิริยามารยาทเรียบร้อย ระมัดระวังรักษาชื่อเสียง เกียรติยศของตน ดูแลกิจการบ้านเรือนไม่ให้บกพร่อง เก่งการครัว รู้จักแต่งกายแต่พองามไม่มากเกินไป แต่ในขณะที่เดียวกันสตรีต้องมีการศึกษาดี รู้หนังสือพอสมควรพัฒนาตนเอง ขวนขวายหาความรู้รอบตัวให้ เป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์ ฝึกตนให้รู้จักมีสติปัญญาไหวพริบดี พัฒนาบุคลิกภาพตนเองให้ว่องไว เป็นตัวของตัวเอง รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่" (เตชิต เฉยพ่วง, 2553, หน้า 1) ในรัชกาลที่ 6 ทรงโปรดเกล้าให้มีการพัฒนาแบบเสื้อสตรี ที่ผสมผสานระหว่างไทยและตะวันตก โดยเริ่มจากสตรีในราชสำนัก ส่งเสริมให้ข้าราชการได้นำค่านิยมของตนออกงานสังสรรค์ ซึ่งท่านเปิดเป็นพื้นที่สำหรับให้ข้าราชการได้เรียนรู้มารยาทในการออกงานสังคม ในยุคนี้นี้ยังมีพระราชกำหนดให้ข้าราชการเริ่มใช้นามสกุลเพื่อความมีอารยะ นับเป็นการเริ่มต้นให้การสืบเชื้อสายทางฝ่ายชายได้รับการรับรองในระบบกฎหมายอย่างเป็นทางการ พ.ศ. 2456

การสร้างภาพลักษณ์หญิงไทยเพื่อรับใช้อุดมการณ์ ชาตินิยม เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความ เป็นรัฐชาติ ให้มีความเป็นปึกแผ่นเข้มแข็งขึ้นอีกครั้ง หลังสงครามโลกครั้งที่สอง รัฐบาลทหารของจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยมีท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม ภริยาเป็นแกนนำในการสร้างภาพลักษณ์สตรี ชูความเป็น "ดอกไม้ของชาติ" ที่มีความสวย สุภาพเรียบร้อย และการแต่งกายประณีต รัฐสร้างภาพลักษณ์ "ผู้หญิงไทยที่ดี" ผู้ธำรงรักษาคุณค่าความดีงามของครอบครัว และประเทศชาติ ในฐานะแม่และเมียที่ดี ภาพลักษณ์ เหล่านี้ถูกขับเน้นด้วยอุดมการณ์ชาตินิยม ผ่านเพลงและหนังสือที่แต่งขึ้น

โดยท่านผู้หญิงละเอียด ซึ่งส่งผลให้เกิดความชอบธรรม ในการที่สังคมจะควบคุมพฤติกรรมทางเพศ และภาพลักษณ์ภายนอกของผู้หญิง

ปัจจุบันสตรีไทยได้รับการยอมรับจากสังคมให้สามารถเข้าทำงาน และดำรงตำแหน่งใน ลักษณะที่เพศชายทำได้ เช่น การเข้ารับราชการ การเป็นผู้บริหารระดับสูงขององค์กร การรับยศชั้น สูงสุดทางการทหารการดำรงตำแหน่งทางตุลาการ หรือบทบาทสำคัญระดับประเทศเช่น นายกรัฐมนตรี เป็นต้น ผู้หญิงได้รับอนุญาตให้เข้ารับการศึกษาคู่ได้ทัดเทียมผู้ชาย มีช่องทางที่ไว้ แสดง ศักยภาพมากขึ้น ดังกล่าวเหล่านี้ทำให้บทบาทของหญิงไทยไม่ใช่แค่เพียงแม่ ภรรยา หรือว่าลูกสาว เท่านั้น หลายคนเป็นคุณแม่เลี้ยงเดี่ยว เป็นเสาหลักของครอบครัว หรือแม้กระทั่งการดำรงตนเป็นโสด หรือไม่เปลี่ยนค่านำหน้าชื่อจาก "นางสาว" เป็น "นาง" การใช้นามสกุลเดิมเมื่อสมรสแล้วรวมทั้งการ แสดงออกทางเพศ และการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้เท่าเทียมชาย โดยที่พวกเขาจะไม่ถูกตำหนิ จากสังคมและเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ของการได้รับการ ยอมรับจากสังคมของผู้หญิงไทยในปัจจุบัน ซึ่งเรียกว่า "การลดค่านิยมเชิงซ้อน"

ค่านิยมเชิงซ้อนคือ การที่ผู้ชายประพฤติปฏิบัติอย่างหนึ่งสังคมไม่ตำหนิ ถ้าผู้หญิงประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งเดียวกันสังคมจะตำหนิ (วันที วาสิกะสิน และสุนีย์ เหมาะะประสิทธิ์, 2541, หน้า 6) เช่น สังคมมักค่าว่าผู้หญิงที่นอกใจสามี มากกว่าสามีที่นอกใจภรรยา การประณามผู้หญิงที่ถูกข่มขืนว่าไม่ ระวังตัว การตั้งท้องโดยไม่ได้แต่งงานว่าใจง่าย แต่ในปัจจุบันสังคมไม่ได้โทษไปที่ฝ่ายหญิงอย่างเดียว แต่จะดูปัจจัยต่าง ๆ ประกอบด้วย

บทบาทของสตรีทางด้านสังคมก็คือ หน้าที่หรือพฤติกรรมของสตรีที่ถูกคาดหวังว่าควรมี บทบาทการกระทำในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม (สุทธิพงษ์ พรหมไพจิตร, 2541, หน้า 39) ซึ่งมีประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

1. บทบาทสตรีในการพัฒนาการศึกษา การลงทุนด้านการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของแม่หรือสตรี ที่จะเป็นผู้ตัดสินใจให้ลูกควรจะมีทิศทางไปทางใด โดยมีการตัดสินใจร่วมกับพ่อ ดังนั้นจึงนับได้ ว่าสตรีผู้เป็นแม่จึงมีบทบาทให้การศึกษาและการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ให้แก่บุตรมากที่สุด ปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าสตรีเป็นผู้นำทางการศึกษามาก ได้แก่ ครู อาจารย์ เป็นต้น

2. บทบาทสตรีในการพัฒนาสุขภาพ บทบาทนี้จะมีความสำคัญมาก เพราะแม่เป็นผู้ดูแล บุตรในยามไม่สบาย เป็นผู้พาไปหาหมอรักษา ลูก ทำให้แม่มีการพัฒนาในด้านการรักษาพยาบาล เบื้องต้นได้

3. บทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชน เนื่องจากมีการขยายตัวด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมอย่างรวดเร็วของประเทศในทศวรรษที่ผ่านมา อันก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนและการเคลื่อนย้าย แรงงานจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคพาณิชยกรรมและการบริการ สตรี จึงมีบทบาทต่อการพัฒนา ชุมชนมากขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่สตรีได้เข้าร่วมในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มสตรี กลุ่ม แม่บ้านต่าง ๆ เป็นต้น

4. บทบาทสตรีในการพัฒนากิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ ได้แก่ กิจกรรมทางเศรษฐกิจกิจกรรม การประกันภัย กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องกับสตรีที่เข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อก่อให้เกิด การพัฒนาในสังคมของตนเอง ส่วนใหญ่จะเห็นได้ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทของสตรี ในกิจกรรมทาง เศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะผู้หญิงมีส่วนในการหารายได้ที่ได้จากการผลิตเพื่อบริโภคเองภายในครอบครัว

ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของสตรี คือ การที่สตรีต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการทำงานในครัวเรือนและดูแลงานบ้านต้องรับผิดชอบหารายได้ให้ครัวเรือนปัญหาการเข้าไปมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชีพ คือ ระบบการเงินของกลุ่มอาชีพสตรี ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอทำให้กลุ่มต้องประสบความล้มเหลว ความคิดเห็นในการทำงานกลุ่มไม่ตรงกันและไม่ค่อยได้รับความร่วมมือ ความสนใจ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของสตรี คือการขาดแคลนวัตถุดิบประกอบอาชีพ ได้รับผลตอบแทนล่าช้าและรายได้ค่อนข้างต่ำ ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต นอกจากนั้นภาระด้านครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบผูกมัดให้สตรีต้องอยู่ในครัวเรือน ขาด โอกาสในการเรียนรู้หรือโอกาสที่จะออกไปประกอบอาชีพเพื่อแสวงหารายได้ของตนเอง(ปริญา บัณฑิต, 2551, หน้า 4)

ดังนั้น บทบาทสตรีด้านสังคม สรุปได้ว่า บทบาทสตรีไม่ใช่แค่เพียงแต่เป็นแม่ ภรรยา หลายคนเป็นเสาหลักของครอบครัว สตรีในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับแล้วว่า มีบทบาทมากยิ่งขึ้นทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่มีส่วนต้องรับผิดชอบสังคมเท่าเทียมบุรุษ และยังมีส่วนในการพัฒนา กิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ ได้แก่ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ กิจกรรมการประกันภัย กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ฯลฯ อีกด้วย

ความสำคัญด้านเศรษฐกิจ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่บทบาทของสตรีเพศถูกจำกัดให้คงอยู่แต่ภายในบริเวณบ้าน นานนับหลายร้อยปี ตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นต้นมาจนถึงต้นสมัยรัตนโกสินทร์ สตรีไม่มีโอกาสที่จะแสดงออกซึ่งความสามารถทางด้านอื่น แต่เมื่อล่วงมาถึงช่วงระยะเวลาสมัยรัตนโกสินทร์สตรีไทยได้รับการศึกษา และมีสตรีหัวก้าวหน้ารวมตัวกันเรียกร้องสิทธิความเสมอภาคให้แก่สตรีไทยทั้งหมดโดยตลอด โดยพยายามต่อสู้ เรียกร้องให้ทางรัฐบาลและฝ่ายการปกครองดำเนินการประกาศใช้นโยบายที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆที่สตรีไทยประสบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จนสามารถบรรลุสิทธิของสตรีเข้าไปในรัฐธรรมนูญได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของสตรีไทยให้ดียิ่งขึ้น โดยในปัจจุบันบทบาทของสตรีไทยมีความสำคัญต่อประเทศไทยอย่างมีนัยยะสำคัญ บทบาทสำคัญที่จะกล่าวถึงมีอยู่สามประการ คือ บทบาททางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

สตรีไทยในปัจจุบันมีโอกาสทางการศึกษาทัดเทียมผู้ชาย ทำให้สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้หญิงไทยในปัจจุบันมีความมั่นคง หลาย ๆ กรณีจึงไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้ชายด้านการเงิน จึงเป็นการเพิ่ม โอกาสในการเลือกทำงานได้ตามความถนัดและความพอใจในงานสูง หลายอาชีพที่ผู้หญิงดำรงตำแหน่งมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจ เช่น นายกรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร ฝ่ายบริหารทางการเงินในองค์กรภาครัฐและเอกชน และเจ้าของธุรกิจและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ภายในและภายนอกประเทศ ผู้หญิงเป็นพลังสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมและการพัฒนาด้านเศรษฐกิจครั้งหนึ่งของกำลังแรงงานของประเทศไทยเป็นผู้หญิง นอกจากนี้สตรีชนบทมีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจอย่างมากมาตั้งแต่อดีต คือ เป็นแรงงานที่สำคัญในไร่นาในบ้านของตนเองและในบ้านของสังคมชั้นสูงหรืออาจกล่าวได้ว่าสตรีชาวบ้าน คือ ทรัพยากรที่สำคัญในการผลิตของสังคมไทยเป็นผู้ที่ทำให้สังคมทุกระดับชนชั้นอยู่ได้ กล่าวคือ ในกลุ่มชาวบ้านด้วยกันสตรีต้องทำหน้าที่ หาเลี้ยงครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากบุรุษต้องเฝ้าเวรเป็นไพร่หลวงไพร่สม เข้าเดือนออกเดือน ทำให้บุรุษไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงดูอย่างจริงจังได้จากปรากฏการณ์ดังกล่าว สังคมไทยจึงคาดหวังบทบาทของสตรี ในแง่ของการผลิต โดยไม่มีค่าจ้างตอบแทนในครัวเรือน โดยการดูแลบ้านเรือนเป็นแม่ศรีเรือนทั้งชนชั้นสูงและชาวบ้านแต่สำหรับสังคม

ชาวบ้านจะคาดหวังว่า นอกจากสตรีต้องทำการผลิตในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้างแล้ว ยังถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องผลิตเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวของตนอีกด้วย การมีอำนาจทางเศรษฐกิจและการมีอำนาจในครอบครัวของสตรีชาวบ้านจึงมีมากมาตั้งแต่เดิม นอกเหนือจากงานรับผิดชอบในบ้าน ซึ่งสังคมมองว่าเป็นงานของผู้หญิงที่ต้องทำอยู่แล้ว (อ้างแล้ว 2551, หน้า 13)

ดังนั้นบทบาทของหญิงชายเกี่ยวกับเศรษฐกิจได้ถูกกำหนดและคาดหวังจากสังคมไทย โดยสังคมไทยคาดหวังให้สตรีมีบทบาทในด้านเศรษฐกิจมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้มีอย่างน้อย 3 บทบาท (กาญจนา แก้วเทพ 2548, หน้า 182) คือ

1. บทบาทเรื่องการเอาชีวิตรอดของตนเองและครอบครัว งานที่ผู้หญิงทำเพื่อเล่นบทบาทนี้เป็นหลัก ได้แก่ การเป็นผู้หาอาหาร นอกเหนือจากการทำไร่ทำนาแล้ว ผู้หญิงยังเข้าป่าหาอาหาร จับสัตว์ ปลูกผักเลี้ยงสัตว์ที่บ้านไปจนกระทั่งถึงการปรุงอาหาร

2. บทบาทในการทำงานบ้าน บทบาทนี้หมายถึงงานทุกอย่างในบ้าน นับตั้งแต่การหาน้ำสะอาดทั้งกิน ใช้ ทำความสะอาดเสื้อผ้า ร่างกาย และที่อยู่อาศัย การหาเชื้อเพลิงแหล่งพลังงานมาหุงต้ม การดูแลบุตรหลานทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคมทั้งในยามปกติและยามป่วยไข้

3. บทบาทในการเสริมรายได้ เมื่อครอบครัวเกิดความต้องการ อันที่จริงความคิดเรื่องผู้ชายเป็นฝ่ายหาเลี้ยงครอบครัวนั้น เป็นเพียงปรากฏการณ์ชั่วคราวช่วยยามของสังคมตะวันตกในบางช่วงเท่านั้น แต่ความคิดนี้ได้แผ่ขยายออกมาเป็นอุดมการณ์ครอบคลุมทั่วไป ทำให้ช้อยกเว้นกลายเป็นข้อสรุปทั่วไป แต่เหตุการณ์นี้แทบจะไม่เคยเป็นจริงเลยในชนบทในโลกที่สามเพราะนอกจากผู้หญิงชนบทจะทำงานในไร่ในสวน และในบ้านแล้วผู้หญิงก็ยังทำหน้าที่เป็นแม่ค้ารายย่อยเก็บหาของป่าหรือหาปลาเก็บผักจากสวนไปขายหรือแลกเปลี่ยนในตลาด

กล่าวโดยสรุป บทบาทสตรีด้านเศรษฐกิจได้ถูกกำหนดจากสังคมไทย โดยให้สตรีมีบทบาทด้านเศรษฐกิจมาตั้งแต่อดีตกาลจนถึงปัจจุบันบทบาทนี้ก็ยังคงอยู่ตลอดมา ตัวอย่างของบทบาทด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ บทบาทในการทำงานเสริมรายได้ของผู้หญิงในปัจจุบัน บทบาทผู้ควบคุมดูแลค่าใช้จ่ายในบ้านเป็นหลัก

บทบาทสตรีด้านวัฒนธรรม

โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงคำว่า "วัฒนธรรม" เรามักจะนึกถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี ดนตรีการฟ้อนรำ การแต่งกาย เสื้อผ้า หรืออาหารการกิน ความประพฤติที่ดีงาม ฯลฯ ตามความหมายกล่าวนี้ แสดงให้เห็นถึงความหมายของคำว่า "วัฒนธรรม" ซึ่งหมายถึง ความเจริญซึ่งไม่ตรงกับคำว่า Culture ในภาษาอังกฤษ เพราะว่า Culture มาจากภาษาละตินว่า Culture หมายถึงการเพาะปลูก (กรมศิลปากร, 2542, หน้า 37 ในที่นี้ คือ การอบรมบ่มเพาะนิสัยของมนุษย์ เพราะตัวอย่างของวัฒนธรรมนั้นที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นเพียงส่วนประกอบบางส่วนบางแง่มุมของวัฒนธรรมเท่านั้น

ในทางสังคมศาสตร์แล้ว คำว่า วัฒนธรรม มีความหมายที่กว้างมากคือหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เป็นสิ่งที่ มนุษย์ถ่ายทอดกันต่อ ๆ มา จากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยผ่านทาง การอบรมสั่งสอนเลี้ยงดู กล่อมเกลามาจากมุมมองนี้จึงจะเห็นว่า ความหมายของคำว่าวัฒนธรรมนั้น มีขอบเขตที่กว้างกว่าสุนทรียศาสตร์ จริยศาสตร์ หรือเรื่องของขนบธรรมเนียมประเพณี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บรรทัดฐาน ค่านิยม และความเชื่อ ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้ควบคุม บังคับสังคม โดยไม่รู้ตัว (บุญวาทย์ มนตรีกุล ฌอนอยุธยา, 2559, หน้า 26-27)

แนวคิดด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม และระบบคิดต่างๆ จะช่วยเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดและพฤติกรรมของคนในชุมชนว่า ความเชื่อ ค่านิยมใดบ้างที่มีผลต่อการทำงานด้านเศรษฐกิจของสตรีในชนบทและทำให้ทราบถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ระบบคิดที่มีปรากฏอยู่ในชนบทปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าสิ่งที่ทำให้แตกต่างจากสังคมอื่น คือ วัฒนธรรม เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มเดียวกัน ย่อมทำอะไรในแบบเดียวกับวัฒนธรรม จึงเป็นเสมือนเครื่องหมายหรือตราประจำกลุ่มที่คนอื่น ๆ เห็นแล้วรู้ได้ทันทีเช่น ภาษา เครื่องแต่งกาย ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่เหมือนกันสำหรับคนในกลุ่ม (อุษณีย์ สุวรรณ , 2558, หน้า 16)

กล่าวโดยสรุป บทบาทด้านวัฒนธรรมได้ว่า สตรีเป็นส่วนหนึ่งในการถ่ายทอดและรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นผู้นำทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ถ่ายทอดกันต่อ ๆ มา จากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยผ่านทาง การอบรมสั่งสอนเลี้ยงดู กล่อมเกลา บทบาทเหล่านี้สตรีจะมีบทบาทมากกว่าชายเพราะสตรีเป็นผู้ที่ดูแลอบรมสั่งสอนบุตร หรือลูกหลานและเป็นคนที่ใกล้ชิดมากที่สุด

บทบาทสตรีด้านการเมืองการปกครอง

ในปัจจุบันบทบาทของสตรี ได้เปลี่ยนไปจากเดิมที่มีบทบาทเฉพาะในครอบครัวเป็นแม่บ้านดูแลบุตรหลาน แต่ในปัจจุบันสตรีได้เริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ผู้หญิงสามารถก้าวขึ้นเป็นผู้นำ เป็นนายก เป็นรัฐมนตรี เป็นกำนันและเป็นผู้ใหญ่บ้าน มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มากขึ้นกล้าแสดงออกและทำในสิ่งที่ผู้ชายทำได้มากขึ้น ปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงยุคใหม่ได้รับการเปิดโอกาสทางสังคมเพราะการศึกษาถูกยกระดับให้มีความเท่าเทียมกับผู้ชาย ผู้หญิงเองก็มีความสามารถขวนขวายความรู้ ทันท่องเหตุการณ์บ้านเมือง ทำให้สังคมเปิดกว้างและยอมรับบทบาทของสตรีมากขึ้น

สตรีไทยมีบทบาทสำคัญมาตั้งแต่อดีต ในทางการเมืองสตรีไทยในประวัติศาสตร์หลายคนได้มีบทบาทในการสร้างชาติไทย เช่น พระสุพรรณกัลยาพระพี่นางของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงเสียสละพระองค์เป็นองค์ประกันที่เมืองหงสาวดี เพื่อแลกกับอิสรภาพของสมเด็จพระนเรศวรที่จะมากอบกู้เอกราชให้กับกรุงศรีอยุธยา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีสาระเรื่อง "สิทธิสตรี" ค่อนข้างมาก ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นการเพิ่มเติมหลายเรื่อง หลายประเด็นเข้าไปในรัฐธรรมนูญและนับเป็นความก้าวหน้าของรัฐธรรมนูญ สาระสำคัญหลัก ๆ สามารถแบ่งได้เป็น 3 เรื่องใหญ่ ๆ ได้แก่

1. สิทธิและเสรีภาพในฐานะที่ผู้หญิง "เป็นมนุษย์" มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันหญิงและชายมีสิทธิเท่าเทียมกัน และย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันภายใต้หลักการเรื่อง "ความเป็นมนุษย์" เหมือนกัน ซึ่งหมายความว่า แม้ว่าจะมีความแตกต่างในอัตลักษณ์ทางเพศ (Sexual identity) หรือเพศสภาพ (Gender) หรือความหลากหลายทางเพศ (Sexual diversity) แต่ทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกัน และรัฐต้องส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงชาย

2. สิทธิและเสรีภาพที่รัฐต้องให้ความคุ้มครองจากการกระทำความรุนแรงในทุกรูปแบบ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติเรื่องการคุ้มครองผู้หญิงในกระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้หญิงได้รับผลกระทบ หรือความยุติธรรมกรณีความรุนแรงทางเพศ ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ มีสิทธิที่จะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และเป็นธรรม และมีสิทธิได้รับการคุ้มครองในกระบวนการพิจารณาความอย่างเหมาะสม(โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ)คุ้มครองผู้หญิงที่ถูกกระทำความรุนแรง และการทารุณในครอบครัว ต้องมีสิทธิได้รับการบำบัด พื้นฟูอันเกิดจากผลแห่งความรุนแรงสนับสนุนให้องค์กรเอกชนให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว

3. สิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐได้กำหนดเรื่องการส่งเสริมสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมศึกษา และเรื่องอื่น ๆ โดยทั้งหมดได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติว่าในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งในระบบสัดส่วนต้อง คำนึงถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสมและความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงและในการสรรหา สมาชิกวุฒิสภา นั้นต้องคำนึงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของวุฒิสภาเป็นสำคัญ และประการสำคัญตรงส่วนนี้ให้คำนึงถึงโอกาสและความเท่าเทียมกันทางเพศ

นอกจากนี้สิ่งที่เป็นเรื่องใหม่สำหรับกระบวนการพิจารณาและตราพระราชบัญญัติกำหนดว่าหากพระราชบัญญัติใดมีสาระเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ได้พิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภา ให้มีการตั้งกรรมาธิการวิสามัญ โดยต้องให้มีองค์ประกอบสัดส่วนหญิงและชายใกล้เคียงกันในการพิจารณา(วุฒิสาร ตันไชย, 2550, หน้า 11-17)

โดยสรุป บทบาทการเมืองการปกครองได้ว่า สตรีได้เปลี่ยนไปจากเดิมที่มีบทบาทเฉพาะในครอบครัว เป็นแม่บ้าน ดูแลบุตรหลาน แต่ในปัจจุบันสตรีได้เริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในองค์กรต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันสตรีต้องช่วยเศรษฐกิจของครอบครัว ทำให้สตรีต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น บางคนเข้าไปทำงานในบริษัท รับราชการ ส่วนบางคนที่สนใจทางด้านการเมืองก็จะหันกลับมาเล่นการเมืองท้องถิ่น เป็นเหตุให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองมากขึ้น

บทบาทด้านสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เช่นเดียวกับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ แต่การพึ่งพาอาศัยประโยชน์ของมนุษย์ได้ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง จนเกิดเป็นวิกฤตการณ์ทั้งทางด้านบรรยากาศ ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า และพลังงาน ฯลฯ ขึ้นทั่วโลก ในปัจจุบัน สถานการณ์และปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อเนื่องจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการบำรุงรักษาเพื่อความยั่งยืน และการบริหารจัดการของรัฐที่ผ่านมายังไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่องรวมทั้งเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาความยากจนและส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เนื่องจากต้องจ่ายต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่สูงขึ้น

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในมาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า สิ่งแวดล้อม โดยสากลแล้วว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรม

และนามธรรม ทั้งที่เป็นสสารและพลังงานรวมทั้งที่เกิดขึ้น โดยธรรมชาติและที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น สิ่งแวดล้อมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอโดยมนุษย์ เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้สิ่งแวดล้อมนั้น ๆ เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้จากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในการดำรงชีวิตและเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนา ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลดน้อยลง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่มนุษย์ได้นำมาใช้ใน การดำรงชีวิต และแสวงหาความสะดวกสบาย ส่งผลให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและ ปัญหามลพิษตามมา สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ มากขึ้นอย่างชัดเจน ทำให้ในปัจจุบันประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นที่ถูกกล่าวถึงมากขึ้น เนื่องจากมีปรากฏการณ์ที่เป็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดผลกระทบ ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ขึ้นบ่อยครั้ง ทำให้เกิดการสูญเสียชีวิต และทรัพย์สินจำนวนมาก (โสภารัตน์ จารุสมบัติ, 2551, หน้า 19)

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพ ชีวภาพ และสังคม ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและมนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้ยังได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมอีกว่า หมายถึง สิ่งที่เกิดตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งเป็นรูปธรรมและนามธรรม สิ่งที่เห็นได้ด้วยตาและไม่สามารถเห็นได้ด้วยตา สิ่งที่เป็นทั้งที่ให้คุณและให้โทษ และได้จำแนกสิ่งแวดล้อม ออกเป็น 4 มิติ (เกษม จันทรแก้ว, 2545, หน้า 2) ดังนี้

1. มิติทรัพยากร หมายถึง ทรัพยากรทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น มีบทบาทต่อมนุษย์ในการเอื้อให้ปัจจัยด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่มให้ ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน อันได้แก่ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ คุณค่าการใช้ ประโยชน์ของมนุษย์และคุณค่าคุณภาพชีวิต

2. มิติเทคโนโลยีโดยมีบทบาทและความสำคัญต่อการใช้ทรัพยากรอย่างมาก โดยมนุษย์ นำเทคโนโลยีหลายรูปแบบ ทั้งด้านการนำทรัพยากรมาเพิ่มมูลค่าสร้างผลผลิต และด้านการป้องกัน บำบัด มลพิษ ซึ่งทั้งนี้ก็เพื่อสนองความต้องการของตนเอง

3. มิติของเสียและมลพิษสิ่งแวดล้อม คือ เมื่อมีการใช้ทรัพยากรด้วยเทคโนโลยีใดก็ตามย่อมมี ของเสียและมลภาวะเกิดขึ้นเสมอ มิติทางของเสียและมลพิษสิ่งแวดล้อมเป็นมิติที่แสดงให้เห็นผล ของการใช้ทรัพยากร

4. มิติมนุษย์หรือเศรษฐกิจสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับมนุษย์ที่ได้สร้างพฤติกรรมของมนุษย์ต่อ สภาพแวดล้อม ทั้งระบบสิ่งแวดล้อมย่อย หรือทั้งระบบสิ่งแวดล้อม ซึ่งมิติมนุษย์ ประกอบด้วย ประชากร การศึกษา อนามัยและสาธารณสุข เศรษฐกิจ โบราณสถานความปลอดภัย การเมืองและ การปกครอง การนันทนาการ

ดังนั้นบทบาทด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสตรีในปัจจุบัน จะมีการพัฒนา และส่งเสริมด้านนี้อย่างมาก สังเกตได้จากการที่เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานชุมชน มีการจัด กลุ่มจิตอาสาขึ้นขึ้นเพื่อปลูกป่า การจัดการกับขยะมูลฝอย การทำความสะอาดชุมชน ทำให้เกิด กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ขึ้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

การสร้างผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ สามารถกำหนด ทิศทางการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจนและมีความมุ่งมั่นต่อการสร้างภาพขององค์กร สามารถนำพาองค์กรไปในทิศทางตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ได้นับเป็นสิ่งที่ดี มีนักวิชาการให้ความหมายของผู้นำไว้ ดังนี้

Terry (1977, p. 410) ได้กล่าวว่าผู้นำ คือ ผู้ที่ใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวก โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์

Halpin (1986, p. 34) ได้กล่าวว่าผู้นำ คือ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานมีบทบาทหรืออิทธิพลในหน่วยงานมากกว่าผู้อื่น อาจมีตำแหน่งทางการบริหารโดยการแต่งตั้งเลือกตั้งหรือโดยบทบาทของตนเองทำหน้าที่ในการสื่อสารชี้แนะให้กลุ่มปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ในหน่วยงานหนึ่งอาจมีผู้นำหลายระดับ แต่ต้องขึ้นอยู่กับผู้นำสูงสุดเพียงคนเดียว โดยขึ้นอยู่กับความสามารถของการเป็นผู้นำ

สรุปผู้นำ คือ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานมีบทบาทหรืออิทธิพลในหน่วยงานมากกว่าผู้อื่นและเป็นบุคคลที่ผูกพันกลุ่มเข้าด้วยกัน เป็นตัวกระตุ้นให้กลุ่มผู้ร่วมงานแสดงความสามารถสูงสุด โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ไว้ตามวัตถุประสงค์

ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ (Leadership) ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้เป็นจำนวนมาก ดังต่อไปนี้

ชาอุชัย อาจีนสมาจาร (2550, หน้า 1) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถในการขับเคลื่อนหรือสร้างอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้เป้าประสงค์ของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบรรลุความสำเร็จ ภาวะผู้นำไม่ใช่สิ่งลึกลับที่ปัจเจกบุคคล มีแต่คนอื่นไม่มีภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ที่ใครๆ ก็สามารถปรับปรุงได้โดยการศึกษา

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2552, หน้า 1) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาบุคคลอื่น โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นผู้ที่ทำให้บุคคลอื่นไว้วางใจและให้ความร่วมมือ ความเป็นผู้นำเป็นผู้มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกหรือการสั่งการบังคับบัญชาประสานงานโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ เพื่อให้กิจการงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สร้างอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และพฤติกรรมนั้นจะทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ผู้นำกำหนดไว้และเกิดการยอมรับ สามารถขยายผลต่อไปได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการภาวะผู้นำมีบทบาทที่แบ่งอย่างกว้าง ๆ ออกเป็น 4 ประการ (พรทิพย์ อัยยิมพันธ์, 2547, หน้า 68) ได้แก่

1. การกำหนดแนวทางหลัก (Pathfinding) ผู้นำควรเริ่มต้นด้วยการกำหนดเป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจน บทบาทดังกล่าวจะช่วยให้ผู้นำสร้างแผนงานแม่แบบ (Blueprint of action) ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการก่อนจะลงมือปฏิบัติตามแผน นอกจากนั้นไม่เพียงแต่ต้องรู้ถึงวิธีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเท่านั้น แต่ผู้นำต้องได้รับการสนับสนุนและความมุ่งมั่นจากพนักงานในการบรรลุถึงเป้าหมายด้วย ผู้นำต้องมีความสามารถทำให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการสร้างพันธกิจ

(Mission) วิสัยทัศน์ (Vision) และสื่อสารอย่างชัดเจนถึงความแตกต่างและผลประโยชน์ที่พนักงานจะได้รับจากความสำเร็จในอนาคต อีกทั้งยังสามารถทำให้พนักงานมีแรงจูงใจและรู้สึกตื่นเต้นกับทิศทางใหม่นี้ด้วย

2. การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผล (Aligning) การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผลหรือการทำให้องค์การดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน คือ การลงมือสร้างแผนหลักที่กำหนดขึ้นในขั้นตอนที่หนึ่ง ทุกระดับชั้นขององค์การควรมีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน ในฐานะผู้นำต้องเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน และโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์การที่ได้วางไว้แล้ว

3. การมอบอำนาจ (Empowering) หากผู้นำมีการมอบอำนาจให้แก่พนักงานอย่างจริงจัง จะทำให้บรรยากาศในการทำงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มเกิดประสิทธิผลและเกิดผลลัพธ์ใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ ซึ่งมาจากการที่สมาชิกของกลุ่มหรือพนักงานสามารถแสดงความคิดเห็นและศักยภาพของตนได้อย่างอิสระ โดยผู้นำต้องสร้างสภาวะที่จะกระตุ้นการสร้างเสริมและปลดปล่อยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ความสามารถ และศักยภาพที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน วิธีการนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้นในองค์การ

4. การสร้างตัวแบบ (Modeling) หัวใจของการเป็นผู้นำคือต้องสร้างความน่าเชื่อถือ เพราะไม่เพียงแต่รู้ว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรเท่านั้น แต่ผู้นำยังต้องมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดีด้วย กล่าวคือต้องเข้าใจถึงความสำคัญของคุณลักษณะระหว่างคุณลักษณะ (Characteristics) กับความรู้ความสามารถ (Competence) เพราะไม่ว่าบุคคลจะมีความสามารถเพียงใดก็ไม่สามารถจะเป็นผู้นำที่แท้จริงได้ หากปราศจากซึ่งคุณลักษณะที่เหมาะสม

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

ทวนธง ครุฑจ๋อน (2561, หน้า 177-188) การกระจายอำนาจถือเป็นเครื่องมือหลักที่สำคัญสำหรับการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบันและอนาคต เพราะการส่งผ่านอำนาจการบริหารกิจการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการสามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างตรงจุดและแม่นยำกว่าที่จะให้ราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดซึ่งมีข้อจำกัดเชิงพื้นที่และบริบททางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมอย่างไรก็ตาม การกระจายอำนาจการบริหารกิจการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดหลายประการที่บ่งชี้ได้จากผลจากการวิจัยและเวทีการประชุมวิชาการต่าง ๆ อาทิ การเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นร่วมกับมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคที่จัดขึ้นในทุกภูมิภาคของประเทศไทยโดยสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งภาคเหนือร่วมกับคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่วมกับวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น และภาคใต้ร่วมกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นการเปิดพื้นที่ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจเพื่อลดข้อจำกัดหลาย

ประการลงและสร้างเสริมความเข้มแข็งการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในปัจจุบันและอนาคต

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นในเชิงวิชาการการปกครองท้องถิ่นและความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมากที่สุดคือการกระจายอำนาจ ดังนั้นข้อเสนอเพื่อการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นจึงมุ่งให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ ซึ่งสามารถกำหนดประเด็นในการเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการกระจายอำนาจในปัจจุบันและอนาคต โดยสรุปเป็นประเด็นสำคัญ 3 ด้าน คือ

1.ด้านการเงินการคลังและงบประมาณ

ด้วยพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในมาตรา 30 (4) ที่กำหนดการจัดสรรภาษีและอากรเงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสมระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. 2544 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่า ร้อยละยี่สิบ และในระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. 2549 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้า ทั้งนี้โดยการเพิ่มสัดส่วนตามระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการบริการสาธารณะได้ด้วยตัวเองและโดยการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วยต่อมาได้มีการออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 เพื่อปรับปรุงสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้สุทธิของรัฐบาล โดยกำหนดเป้าหมายสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลให้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 และเงินอุดหนุนที่จัดสรรต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าเงินอุดหนุนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 (126,013 ล้านบาท) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 โดยการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคำนึงถึงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยซึ่งสาเหตุที่มีการปรับลดเป้าหมายสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลดังกล่าว เพราะการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการศึกษาและการสาธารณสุขเป็นภารกิจที่มีวงเงินงบประมาณสูงไม่อาจดำเนินการไม่ได้ตามกำหนดระยะเวลา

นอกจากนี้หากการบริหารด้านการเงิน การคลัง และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังคงประสบปัญหาและข้อจำกัดจากองค์กรอิสระที่เป็นหน่วยตรวจสอบและระเบียบกฎหมายการกระจายอำนาจ ย่อมส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถพัฒนานวัตกรรมได้อย่างแน่นอน

2. ด้านบุคลากร

การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์หรือบุคลากรเป็นสำคัญแต่สภาพการณ์ที่ผ่านมาที่เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักพบว่า การที่รัฐบาลพยายามกระจายอำนาจและถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างมาก ทว่าการจัดสรรตำแหน่งและบุคลากรในการดำเนินงานกลับเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม คือ มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการรองรับภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความสมดุลระหว่างภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบและบุคลากรดำเนินงาน เช่นเดียวกับเรื่องงบประมาณดำเนินการที่ไม่เพียงพอเช่นกัน จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ขาดสมรรถนะในการบริหารปกครององค์กรและการบริการสาธารณะ

3. ด้านภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ

จากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ยังผลให้เกิดการกระจายอำนาจการบริหารงานท้องถิ่นและเพิ่มบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น ประกอบกับมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ส่งผลให้เกิดการถ่ายโอน 245 ภารกิจจากราชการส่วนกลางไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้นอันนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาที่ตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งหากพิจารณาจากผลการวิจัยในพื้นที่จังหวัดสงขลาและพัทลุง พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพในการกิจการบริหารงานด้านบริการสาธารณะเป็นอย่างมาก โดยภารกิจที่โดดเด่นที่สุดคือ ด้านการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ด้านเครื่องมือและกลไกในการปฏิบัติงาน และด้านการประสานนโยบายและวิชาการ ส่วนด้านความคุ้มค่าในการจัดการทรัพยากรมีความโดดเด่นน้อยสุด

สรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุดคือ การกระจายอำนาจ ดังนั้นข้อเสนอเพื่อการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นจึงมุ่งให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ ซึ่งสามารถกำหนดประเด็นข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการกระจายอำนาจในปัจจุบันและอนาคตมีประเด็นสำคัญ 3 ด้าน คือ(1) ด้านการเงินการคลังและงบประมาณ (2) ด้านบุคลากร และ (3) ด้านภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ

2.5 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอช้องชัย

ประวัติความเป็นมา

ท้องที่อำเภอช้องชัยเดิมเป็นพื้นที่ทั้งหมดของตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย ใน พ.ศ. 2493 ได้ แยกหมู่บ้านในตำบลหนองแปนออกมาตั้งเป็นตำบลกุดช้องชัย และตำบลลำชีออกจากตำบลกุดช้องชัย ในพ.ศ. 2514 ต่อมา พ.ศ. 2518 แยกบางส่วนของตำบลหนองแปน ตั้งเป็นตำบลโคกสะอาด แยกพื้นที่บางส่วนของตำบลหนองแปนออกมาเป็นตำบลโนนศิลาเลิง เมื่อ พ.ศ. 2533 ก่อนที่ พ.ศ. 2538 จะมีการแบ่งพื้นที่ บางส่วนของ 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองแปน ตำบลลำชี และ

ตำบลกุดซ้องชัย ตั้งขึ้นเป็นตำบลซ้องชัยพัฒนา ก่อนที่อีก 2 ปี ต่อมาทางราชการได้ประกาศแยกท้องที่ 5 ตำบลของอำเภอกมลาไสย ได้แก่ ตำบลกุดซ้องชัย ตำบลลำชี ตำบลโคกสะอาด ตำบลโนนศิลาเลิง และตำบลซ้องชัยพัฒนา ออกมาตั้งเป็น กิ่งอำเภอซ้องชัย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2540 โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ปีเดียวกัน

ชื่อ "ซ้องชัย" มาจากที่ตั้งอยู่ตำบลซ้องชัยพัฒนา ตามประวัติบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่เมื่อประมาณ 285 ปี มาแล้วบ้านกุดซ้องตอนใกล้สว่าง ตี 3 ถึง ตี 4 จะมีเสียงฆ้องใหญ่ดังกังวานมาจากแหล่งน้ำกุดซ้องบึงขยองคล้ายกับพระตีระฆังเพื่อเป็นสิริมงคลจึงได้อาณา "ซ้องชัย" เป็นชื่ออำเภอโดยมีตำนานเมืองดังนี้

"สองร้อยปีที่เล่าขาน เป็นตำนานเรื่องราวไว้ ใกล้สว่าง ณ บึงใหญ่ เสียงฆ้องชัยกังวานดังสำเนียงเสียง สดใส แว่วๆ ใกล้ดงมนต์ขลัง ชาวบ้านต่างได้ฟัง จึงตั้งชื่อเมืองซ้องชัย"

หลังจากตั้งกิ่งอำเภอได้ 4 ปี ทางราชการได้เปลี่ยนแปลงชื่อตำบลกุดซ้องชัย กิ่งอำเภอซ้องชัย อำเภอ กมลาไสย เป็น "ตำบลเหล่ากลาง" เนื่องจากบ้านกุดซ้องชัยได้ย้ายไปขึ้นกับตำบลซ้องชัยพัฒนา เพื่อป้องกัน ความสับสนของประชาชนและทำให้การติดต่อราชการมีความสะดวกมากขึ้น และต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ยกฐานะขึ้นเป็น อำเภอซ้องชัย โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน ปีเดียวกัน

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอซ้องชัยมีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังนี้

- 1.ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอยางตลาดและอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
- 2.ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอกมลาไสย
- 3.ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอจังหาร (จังหวัดร้อยเอ็ด) และอำเภอเมืองมหาสารคาม (จังหวัดมหาสารคาม)
- 4.ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมืองมหาสารคามและอำเภอกันทรวิชัย (จังหวัดมหาสารคาม)

พหุณฺ ปรณฺ ทิโต ชิวเว

พื้นที่

ทั้งหมด 128.3 ตร.กม. (49.5 ตร.ไมล์)

ภาพที่ 1 ภาพพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอซ่งชัย จังหวัดกาญจนบุรี

(เข้าถึงถึง : <https://th.wikipedia.org/wiki/อำเภอซ่งชัย>, สืบค้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566)

ประชากร (2564)

ทั้งหมด 26,422 คน ความหนาแน่น 208.27 คน/ตร.กม. (539.4 คน/ตร.ไมล์)

ที่ตั้งที่ว่าการ

ที่ว่าการอำเภอซ่งชัย ถนนกมลาไสย-มหาสารคาม ตำบลซ่งชัยพัฒนา อำเภอซ่งชัย จังหวัดกาญจนบุรี 46130

การแบ่งเขตการปกครอง

1. การปกครองส่วนภูมิภาค อำเภอซ่งชัยแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 5 ตำบล 48 หมู่บ้าน (เข้าถึงถึง : <https://th.wikipedia.org/wiki/อำเภอซ่งชัย>, สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2566) ได้แก่

1.ซ่งชัยพัฒนา	11 หมู่บ้าน
2.เหล่ากลาง	8 หมู่บ้าน
3.โคกสะอาด	12 หมู่บ้าน
4.โนนศิลาเล็ก	9 หมู่บ้าน
5.ลำชี	8 หมู่บ้าน

2.การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอชองชัยประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 แห่ง ได้แก่

- 1.เทศบาลตำบลชองชัยพัฒนา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลชองชัยพัฒนาทั้งตำบล
- 2.องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ากลาง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเหล่ากลางทั้งตำบล
- 3.องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโคกสะอาดทั้งตำบล
- 4.องค์การบริหารส่วนตำบลโนนศิลาเลิง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโนนศิลาเลิงทั้งตำบล
- 5.องค์การบริหารส่วนตำบลลำชี ครอบคลุมพื้นที่ตำบลลำชีทั้งตำบล

จากข้อมูลข้างต้นจากการสำรวจโดยผู้นำท้องถิ่นแล้วพบว่า ในอำเภอชองชัย อดีต มีผู้นำท้องถิ่นที่เป็นสตรี ได้แก่ นายอำเภอชองชัย คือ นางวารุณี สุธหล้า รวมไปถึง นักพัฒนาชุมชนอำเภอชองชัย คือ นางธนพร โม่เมือง

ตารางที่ 1 กลุ่มกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอชองชัย

รายงานผลการเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอชองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ประเภทนครธรรมดา ประจำปี 2566 (ข้อมูล ณ. วันที่ 8 สิงหาคม 2566)											
ที่	อำเภอ	ฐานข้อมูลสมาชิกกองทุนฯ ในระบบ (SARA) ณ 30 ก.ย. 2565 สตรีที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ปี 2565	จำนวน (คน)	เสียชีวิต (คน)	คงเหลือ (คน)	จำนวนสตรีคงเหลือที่ยังไม่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	เป้าหมายเพิ่มสมาชิก ปี 2566 ตามที่กรมฯ กำหนด	จำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น ณ. 8 ส.ค. 2566	คงเหลือจำนวนสมาชิกที่ต้องเพิ่ม ประจำปี 2566 ตามที่กรมฯ กำหนด	สมาชิกเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ	
7	ชองชัย		11,673	9,637	472	9,166	2,507	484	484	0	100.00
รวมทั้งสิ้น			11,673	9,637	472	9,166	2,507	484	484	0	99.94

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ. วันที่ 8 ส.ค. 66
▲ = สูงกว่าเป้าหมายที่กรมฯ กำหนด
▼ = ต่ำกว่าเป้าหมายที่กรมฯ กำหนด

สืบค้นเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2566 : <https://www.district.cdd.go.th/khongchai/wp-content/uploads>

กลุ่มสตรีที่ไม่เป็นทางการ

โดยมีชื่อว่ากลุ่มโครงการฝึกอาชีพการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมือง ของตำบลโนนศิลาเลิง อำเภอชองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนศิลาเลิง ได้ดำเนินการโครงการโครงการฝึกอาชีพการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมือง ประจำปีงบประมาณ 2566 ในระหว่างวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ.2566 จำนวน 1 วัน ณ ที่ทำการกลุ่มผ้าพื้นเมืองสว่างสินธุ์ บ้านสว่าง หมู่ที่ 2 ตำบลโนนศิลาเลิง อำเภอชองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มทอผ้า มีทักษะด้านการอาชีพในการนำผลิตภัณฑ์ในชุมชนมาแปรรูป และเพื่อเป็นการยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นเมือง ด้านการออกแบบและการแปรรูปให้หลากหลาย มีคุณภาพมาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มทอผ้าและผู้สนใจในพื้นที่ตำบลโนนศิลาเลิง และเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนพึ่งตนเองเพื่อสนับสนุนให้เกิดการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นภายในตำบลโนนศิลาเลิง ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมจำนวน 15 คน ประกอบด้วยกลุ่มสตรีแม่บ้าน จำนวน 15 คน (เอกสารรายงานผลโครงการฝึกอาชีพการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมือง.มปพ.)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอซ่งชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก) งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทสตรี

สตรีไทยยังเผชิญกับปัญหาการเลือกปฏิบัติในการอ้างอิงงานและความไม่เท่าเทียมทางเพศในเรื่องค่าจ้าง สตรีไทยบางคนยังมีแนวโน้มที่จะตกเป็นเหยื่อของการถูกข่มขืน การค้ามนุษย์ การค้าประเวณี และรูปแบบอื่นของความรุนแรงในครัวเรือนและ อาชญากรรมทางเพศ การที่จะพัฒนาสตรีจะต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาตนเองโดยเริ่มต้นจากครอบครัวของตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่มีความสุขพึ่งตนเองอย่างมีอิสรภาพ อยู่อย่างพอเพียง มีอยู่มีกินตามฐานะ โดยการนำเอาแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางสำคัญในการดำรงชีวิต ดังเช่นงานของอูษณีย์ สุวรรณณี (2558 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ซึ่งพบว่า แนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาทได้แก่ 1) ภาครัฐ ควรให้ความสำคัญกับความต่อเนื่องของการจัดทำโครงการต่างๆ โดยการลงพื้นที่เข้าไปติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน เพื่อให้ให้ความช่วยเหลือได้ตรงประเด็น และควรเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน ด้านความรู้การฝึกอบรม เงินทุน ให้มากยิ่งขึ้น 2) ผู้นำชุมชน ควรหาช่องทางในการส่งเสริมด้านเงินทุนต่างๆ ให้กับประชาชนในชุมชน เช่น การติดต่อขอทราบข้อมูลการให้ความช่วยเหลือต่างๆ จากองค์กรภาครัฐ เพื่อให้ชาวบ้านเข้าถึงแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และควรนำปัญหาและความต้องการของชุมชนเข้าที่ประชุมในระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัด เพื่อขอคำปรึกษาและ ขอความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ 3) ประชาชนในชุมชนควรรักษามาตรฐานและขยายเครือข่ายการดำเนินการในลักษณะของชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการขยายความรู้ ปลุกจิตสำนึกให้แก่ประชาชนที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการให้หันมาดูแลครอบครัว ดูแลเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมโดยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น

บทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่จะทำให้เกิดแนวโน้ม ขึ้นในอนาคต การพัฒนาสตรีของไทยมีการพัฒนาก้าวหน้าไปได้ระดับหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ก่อนที่จะเริ่มกิจกรรมการพัฒนาสตรีตามแผนพัฒนาสตรีฯฉบับต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ผลที่เห็นเด่นชัดจากการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาสตรีในภาครัฐ และการตื่นตัวขององค์กรพัฒนาเอกชนรวมทั้งชุมชนระดับต่างๆ ในปัจจุบันประเทศไทยมีประชากร ที่เป็นสตรีมากกว่าบุรุษเล็กน้อย และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น จากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์ส่งผลให้สตรีมีอายุขัยเพิ่มขึ้น อีกทั้ง การเปลี่ยนแปลงทางสังคม จึงพบว่ามีจำนวน สตรีที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน เช่น งานของ ธัญญธร บุญอภัย(2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวโน้มบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม โดยศึกษา 1)สภาพบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม 2)ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนา

สังคม ด้านสังคมประกอบด้วย การมีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือสังคม การมีความสามัคคีและความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน การมีอำนาจต่อรอง โดยการจัดตั้งกลุ่มเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การบริหารจัดการเศรษฐกิจของครอบครัวทั้งรายรับรายจ่าย การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ การใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ความสามารถในการเจรจาต่อรองด้านธุรกิจเพื่อสร้างความเป็นธรรมด้านเศรษฐกิจของชุมชน ด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย ด้านคุณลักษณะที่เอื้อต่อความเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมด้านวัฒนธรรม การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมศีลธรรมแก่ครอบครัวและชุมชน การอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการเมืองและการปกครอง ประกอบด้วย การเปิดโอกาสและสนับสนุนให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆมากขึ้น การมีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองทำให้สังคมยอมรับบทบาทสตรีมากขึ้น การมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นสร้างความตระหนักถึงสิทธิ บทบาทหน้าที่พลเมืองที่ดีของสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การเป็นผู้นำการพัฒนาและส่งเสริมโครงการต่างๆเพื่ออนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนการรณรงค์ให้ชุมชนและสังคมได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากร การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน

3)แนวโน้มบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม "ตามกรอบ 5 ส"ประกอบด้วย ส. 1 เสริมสร้างพลังจิตอาสา เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งสู่ชุมชน ส.2 เสริมสร้างพลังสตรี นวัตกรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ส. 3 เสริมสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทยรวมจิตใจ สืบสานภูมิปัญญาสู่สากล ส. 4 เสริมสร้างความสมานฉันท์เพื่อสร้างสรรค์ความปรองดอง ส. 5 เสริมสร้างความตระหนัก อนุรักษ์ทรัพยากรตามวิถีพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจึงเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเงินหมุนเวียน ดอกเบี้ยต่ำ หรือปลอดดอกเบี้ย สำหรับลงทุนพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือส่งเสริม ศักยภาพ พัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการให้แก่สตรีและกลุ่มสตรี ตลอดจนเป็นแหล่งทุนเพื่อ การส่งเสริมกิจกรรมในการพัฒนาบทบาทสตรีและแก้ไขปัญหาสตรี เช่น งานของ มีทนา ภูครองหิน (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาบทบาทคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด ซึ่งพบว่า การพัฒนาบทบาทคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดและสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอในพื้นที่ควรสนับสนุนทักษะ ด้านการเขียนโครงการ ให้กับคณะกรรมการที่เป็นกลไกตั้งแต่ระดับภาคเชื่อมโยงไปสู่ระดับตำบล โดยมีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ผ่านเวทีการประชุม อบรม อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด และคณะกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอ(อกส.อ) ควรมีการประสานงานด้านข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่สมาชิก กองทุนพัฒนาบทบาทสตรียื่นขอเงิน ร่วมกันในระดับอำเภอให้มีแนวทางการกลั่นกรองที่ตรงกัน ก่อนที่จะมีการส่งโครงการไปขออนุมัติในระดับจังหวัด เพื่อให้การขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีประสิทธิภาพมากขึ้น

หน้าที่สำคัญของผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นนั้นคือ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น สิ่งที่ต้องคำนึงในการพัฒนาชุมชน คือ ปัจจัยที่สามารถทำให้ชุมชนพัฒนา ได้แก่ ปัจจัยจากภายใน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นและประชาชนภายในชุมชน ปัจจัยจากภายนอก เช่น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชน กระแสการเปลี่ยนแปลง ทาง

สังคมที่เข้ามาใน ชุมชนเห็นได้ว่าการพัฒนาชุมชนจะมีปัจจัยหลายอย่างที่จะส่งผลให้ชุมชนพัฒนา แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ประชาชนในชุมชนและผู้นำชุมชน ถ้าขาดสองอย่างนี้ก็จะพัฒนาไม่สำเร็จ ถึงแม้ว่าบางชุมชนจะมีโครงสร้างพื้นฐานภายในชุมชนดี สภาพสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนสมบูรณ์ มีทุนในชุมชนมากมาย เช่น งานของ ทักษิณา พานทอง(2561: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้นำท้องถิ่นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ กรณีศึกษา ตำบลช้างข้าม อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งพบว่า ผู้นำในระดับชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะสามารถนำพาชุมชนของตนไปสู่การพัฒนาที่มีความเหมาะสมกับการเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ซึ่งองค์ประกอบของผู้นำชุมชนมีลักษณะที่ไม่ต่างจากลักษณะของ ผู้นำทั่วไป เพียงแต่ความเป็นผู้นำในระดับชุมชนนั้นจะมีความเป็นกันเองกับชาวบ้าน มีความใกล้ชิดและเป็นระบบเครือญาติกัน ทำให้มีความรู้ ความสามารถในกิจกรรมที่มีอยู่ในชุมชนเป็นอย่างดี เป็น ที่ยอมรับได้ในชุมชน สามารถประสานต่อเรื่องต่าง ๆ ได้ มีความเป็นกันเองสูง หรือมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยตำบลช้างข้ามมีผู้นำที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบเครือญาติซึ่งถือว่าจุดเด่นของพื้นที่ ส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอยู่เสมอ โดยเกิดจากความร่วมมือกันสมาชิกด้วยความพึงพอใจในส่วนตัว และเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยสมาชิกเองจะมีความรู้สึกและมองเห็นประโยชน์ของ การเข้ามีส่วนร่วมว่าตนเองสามารถก่อเกิดประโยชน์ต่อชุมชนได้อย่างแท้จริง มีรูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายทางสังคมระบบอุปถัมภ์จากการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลักษณะพึ่งพาเอื้อเพื่อต่อกันมี เครือข่ายผูกพันโยงใยระหว่างกัน

ท้องถิ่นต้องมีบทบาทในการจัดทำและขับเคลื่อนในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและบทบาทเข้าใจอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างชัดเจนเพื่อจะได้นำปัญหาและความต้องการของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่นและเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นโดยจัดทำเป็นแผนงานโครงการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อที่จะให้บรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นเช่นงานของ ดร เทพบริสุทธิ์ (2567:บทคัดย่อ)ศึกษาเรื่อง บทบาทของสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีต่อการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา: เทศบาลตำบลปลายบาง ผลการศึกษาในส่วนแรก เรื่องบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายที่เป็นทางการพบว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นมีบทบาทและมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในกระบวนการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาท้องถิ่น อาทิเช่น การนำปัญหาจากประชาชนเพื่อมาบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดทำและผลักดันขับเคลื่อน พิจารณาให้ความเห็นชอบ ตลอดจนถึงขั้นตอนกระบวนการติดตามและประเมินผล สมาชิกสภาท้องถิ่นมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนซึ่งเป็นเรื่องที่เหมาะสมแล้ว ผลการศึกษาส่วนที่สอง เรื่องบทบาทหน้าที่จากการปฏิบัติงานจริงผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาท้องถิ่น แต่ละด้าน ดังนี้ 1)ด้านการรับรู้ถึงอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายพบว่า สมาชิกสภาเทศบาลตำบลปลายบางส่วนใหญ่เข้าใจถึงการรับรู้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอย่างดีพอสมควร2.)ด้านการสะท้อนปัญหาและความคิดเห็นความต้องการของประชาชนนำไปเสนอต่อฝ่ายบริหารเพื่อไปบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่า สมาชิกสภาเทศบาลตำบลปลายบางมีการสะท้อนปัญหาและความคิดเห็นความต้องการของประชาชนนำไปเสนอต่อฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง3.) ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่า สมาชิกสภาเทศบาลตำบลปลายบางทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ดีมี

ประสิทธิภาพ4.)ด้านการประชุมสภาท้องถิ่นที่มีส่วนขับเคลื่อนการอนุมัติโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่า สมาชิกสภาเทศบาลตำบลปลายบางมีส่วนขับเคลื่อน สนับสนุน ผลักดัน โครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ฝ่ายบริหารเสนอต่อสภาเป็นอย่างมาก5.) ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่า สมาชิกสภาเทศบาลตำบลปลายบางทุกคนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพสำหรับปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัด ช่องว่างที่พบจากการงานวิจัยนี้ ในส่วนแรกพบว่ากฎหมายไม่ได้ให้อำนาจหน้าที่สมาชิกสภาท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาการแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น และในส่วนที่สองพบว่า การอนุมัติโครงการฝ่ายสภา มีการตรวจสอบถ่วงดุลฝ่ายบริหารที่น้อยเกินไป รวมถึงมีสมาชิกสภาท้องถิ่นบางส่วนที่เป็นส่วนน้อยยังไม่เข้าใจถึงการรับรู้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลเป็นการเฉพาะราย

บทบาทผู้นำด้านการสร้างภาพลักษณ์ของชุมชน จึงเน้นความสามารถและการกระทำของผู้นำชุมชนในการกำหนดทิศทางและดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างและพัฒนาภาพลักษณ์ที่ดีให้กับชุมชน โดยเน้นการส่งเสริมการยอมรับและความน่าเชื่อถือจากทั้งคนในชุมชนและบุคคลภายนอก เช่นงานของ คณิตา รีสุง (2567:บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้นำในการสร้างภาพลักษณ์ชุมชน กรณีศึกษาบ้านทุ่งกระโปรงอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า 1. บทบาทผู้นำชุมชนในการสร้างภาพลักษณ์ชุมชน พบว่า ผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างเครือข่ายความร่วมมือ และบริหารจัดการปัญหาภายในชุมชน บทบาทเหล่านี้ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน 2. กลยุทธ์ กระบวนการ วิธีการสร้างภาพลักษณ์ชุมชน พบว่า มีกลยุทธ์หลัก ได้แก่ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน การใช้เครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการบริหารจัดการวิกฤต แนวทางเหล่านี้ช่วยให้ชุมชนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภายนอก และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและนักลงทุนเข้ามาสู่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ผลกระทบของภาพลักษณ์ต่อการเปลี่ยนแปลงชุมชน พบว่า ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาไปตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น การพัฒนาด้านสังคมช่วยเสริมสร้างความสามัคคีและการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านวัฒนธรรมมีการอนุรักษ์และถ่ายทอดองค์ความรู้ท้องถิ่น ด้านสิ่งแวดล้อมมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและด้านเทคโนโลยีมีการนำเครื่องมือดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารและการดำเนินงานของชุมชน ผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนและสร้างภาพลักษณ์ที่ดี จึงส่งผลให้ชุมชนสามารถเติบโตและพัฒนาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

สตรีที่ได้รับความรุนแรง และการกดขี่ทางเพศจากคนในครอบครัวและคนใกล้ตัวขาดการศึกษา มีอาชีพที่ไม่มั่นคง ยากจน ขาดศีลธรรมปัญหาการแย่งชิงสามีภรรยาอยู่มาก การฉุดคร่าสตรีด้วยกัน การบังคับคลุมถุงชนกับบุตรในครอบครัวตนเพื่อพยุงฐานะทางเศรษฐกิจ ปัญหาการติดสารเสพติด จากรายงานข้อมูลประชากรโลกปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ พบว่าสตรีไทย ร้อยละ ๓๔ ที่มีสตรีมีอัตราการไม่รู้หนังสือมีมากกว่าผู้ชายถึง ๒ เท่า และสตรีร้อยละ ๑๗ มีความรู้เพียงระดับประถมศึกษาตอนต้นเท่านั้น" นับว่าเป็นปรากฏการณ์ที่น่าเป็นห่วงสตรีในระดับโลกและสตรีใน

สังคมไทย เช่นงานของ รตสิรี นาทอง (2559:บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง ศึกษาวิเคราะห์บทบาทองค์กรสตรีด้านการแก้ปัญหาสตรี ในสังคมไทยปัจจุบันด้วยหลักพุทธธรรม ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้ม สถานภาพและบทบาทของสตรีไทยในอนาคต จากลำดับความเป็นมาของค่านิยมของสังคมไทยต่อ ผู้หญิง แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยยังคงมีค่านิยมและทัศนคติเชิงซ้อนต่อผู้หญิงแม้ว่าในบางเรื่องจะได้มี การปรับเปลี่ยนมุมมองและแนวคิด แต่บ้างสถานภาพของผู้หญิงก็ยังไม่เสมอภาคเท่าเทียมกับชาย บทบาทองค์กรสตรีที่ทำงานด้านแก้ปัญหาสตรีในการให้การศึกษาแก่สตรีด้วยโอกาสในสังคมไทย ปัจจุบันใน คือ ๑) มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยในสังฆราชูปถัมภ์ เพื่อรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลด้าน ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งค้นคว้า ทำนุบำรุงรักษาภูมิปัญญาไทยและ ท้องถิ่น ผลิตบัณฑิตให้เป็นคนดี คือ คิดดี พูดดี และทำดีตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา บริการ วิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่สังคมให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นประจักษ์ชัดเจนต่อสังคมไทย และสังคม โลก และ๒) เสถียรธรรมสถาน เพื่อใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม เผยแพร่ธรรมะแก่เพื่อนมนุษย์ สามารถนำธรรมะไปใช้ดับทุกข์ในชีวิตประจำวัน ให้มีชีวิตที่สงบร่มเย็นและเป็นประโยชน์ เพื่อสาคิด การทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยใช้หลักพุทธธรรมนำสังคมแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา บทบาทสตรี เป็นกิจกรรมและวิธีการเพิ่มศักยภาพ ชีตความสามารถ

ของผู้หญิงในการทำหน้าที่ของตนเองและเพื่อการทำหน้าที่ทางสังคมใน ๔ บทบาท ได้แก่ ๑) บทบาท ความเป็นแม่ที่สมบูรณ์ ๒) บทบาทภรรยาที่สมบูรณ์ ๓) บทบาทการรักษากฎเกณฑ์สตรีไทย และ ๔) การฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ แนวทางการบริหารพัฒนาบทบาทสตรีในองค์กรที่มีสภาพปัญหา ๔ ประการได้แก่ ๑) ภาครัฐและนโยบายการพัฒนาบทบาทสตรี ๒) ความไม่เข้มแข็งของกลุ่มสตรี ๓) วัฒนธรรมของสตรี และ ๔ การบริหารของผู้นำสตรี เพื่อการแก้ปัญหาและการพัฒนาองค์กรสตรีใน สังคมไทยปัจจุบัน๑) หลักการพึ่งตนเอง ๒) ความไม่ประมาท ๓) อหิงสธรรม ๔) สัมมาอาชีวะ ๕) การ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ๖) การละกิเลสและความโลภ หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหา คือ ๑) หลักอริยสัจ ๔.๒) หลักพรหมวิหาร ๔ ๓) หลักสังคหวัตถุ ๔ ๔) หลักสาราณีธรรม ๕) ๔) หลักเบจศีลรูปแบบการดำเนินการ การนำเสนอหลักการและวิธีการแก้ปัญหาขององค์กรสตรีใน สังคมไทยปัจจุบัน โดยนำหลักพุทธธรรมเชิงบูรณาการและประยุกต์ใช้สำหรับองค์กรสตรี พัฒนาทั้ง การสอนด้านวิชาการ การปฏิบัติธรรม เพื่อนำไปใช้จริง บูรณาการการธรรมสู่วิชาการ สู่ชีวิตจริง เพื่อให้ สตรีรู้จักประยุกต์หลักธรรมที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้เพื่อต่อต้าน แก้ปัญหาของตัวเอง ในชีวิตจริง เรียนรู้ นำหลักการให้การศึกษาพัฒนาคุณธรรม จากการปฏิบัติธรรม สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใน การแก้ไขปัญหาชีวิตได้บูรณาการเข้ากับเหตุการณ์ในชีวิตจริงของสตรี เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในสังคม จุดเด่นสตรีที่มีธรรมะสูง จุดเด่น สตรีได้ความรู้ และได้หลักการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ การให้ การศึกษากับสตรียากไร้ ไร้โอกาสเป็นรูปธรรมยั่งยืน มั่นคง องค์กรนี้ได้ช่วยสร้างพื้นที่สตรีอีกพื้นที่ หนึ่ง จุดเด่น พัฒนาสตรี รูปแบบการแก้ปัญหาให้กับสตรีเป็นรูปแบบมากขึ้น

2.7 กรอบแนวความคิด

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้จากการบูรณาการจากแนวคิดของความสำเร็จของบทบาทสตรีทั้ง 5 ด้านได้แก่

1) ด้านเศรษฐกิจ คือ บทบาทสตรีด้านเศรษฐกิจได้ถูกกำหนดจากสังคมไทย โดยให้สตรีมีบทบาทด้านเศรษฐกิจมาตั้งแต่อดีตกาลจนถึงปัจจุบันบทบาทนี้ก็ยังคงอยู่ตลอดมา ตัวอย่างของบทบาทด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ บทบาทในการทำงานเสริมรายได้ของผู้หญิงในปัจจุบัน บทบาทผู้ควบคุมดูแลค่าใช้จ่ายในบ้านเป็นหลัก

2) ด้านสังคม คือ บทบาทสตรีไม่ใช่แค่เพียงแต่เป็นแม่ ภรรยา หลายคนเป็นเสาหลักของครอบครัว สตรีในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับแล้วว่ามีบทบาทมากยิ่งขึ้นทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่มีส่วนต้องรับผิดชอบสังคมเท่าเทียมบุรุษ และยังมีส่วนในการพัฒนากิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ ได้แก่ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ กิจกรรมการประกันภัย กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ฯลฯ อีกด้วย

3) ด้านวัฒนธรรม คือ สตรีเป็นส่วนหนึ่งในการถ่ายทอดและรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นผู้นำทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ถ่ายทอดกันต่อ ๆ มา จากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยผ่านทาง การอบรมสั่งสอนเลี้ยงดู กล่อมเกลา บทบาทเหล่านี้สตรีจะมีบทบาทมากกว่าชายเพราะสตรีเป็นผู้ที่ดูแลอบรมสั่งสอนบุตร หรือลูกหลานและเป็นคนที่ใกล้ชิดมากที่สุด

4) ด้านการเมืองการปกครอง คือ สตรีได้เปลี่ยนไปจากเดิมที่มีบทบาทเฉพาะในครอบครัว เป็นแม่บ้าน ดูแลบุตรหลาน แต่ในปัจจุบันสตรีได้เริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในองค์กรต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันสตรีต้องช่วยเศรษฐกิจของครอบครัว ทำให้สตรีต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น บางคนเข้าไปทำงานในบริษัท รับราชการ ส่วนบางคนที่สนใจทางด้านการเมืองก็จะหันกลับมาเล่นการเมืองท้องถิ่น เป็นเหตุให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองมากขึ้น

5) ด้านสิ่งแวดล้อม คือ บทบาทด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสตรีในปัจจุบัน จะมีการพัฒนาและส่งเสริมด้านนี้อยู่มาก สังเกตได้จากการที่เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน ชุมชน มีการจัดกลุ่มจิตอาสากันขึ้นเพื่อปลูกป่า การจัดการกับขยะมูลฝอย การทำความสะอาดชุมชน ทำให้เกิดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทสตรี และภาวะผู้นำ และมีวิธีการดำเนินการวิจัย 1) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ สัมภาษณ์ 2) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเพื่อนำผลไปวิเคราะห์อุปสรรค ปัญหา และยังนำผลไปสู่การหาแนวทางในการแก้ไข พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาอำเภอห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์” เป็นการวิจัยเชิงวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการใช้แบบการสัมภาษณ์ และวิธีการศึกษาจากข้อมูลเอกสาร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก/ผู้สัมภาษณ์
- 3.2 วิธีการศึกษา
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก/ผู้สัมภาษณ์

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยแบ่งเป็น 2 วิธี ดังนี้

- 1) วิธีการแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้จำนวน 4 คน
- 2) วิธีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

สำคัญไว้จำนวน 1 กลุ่ม

3.2 วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยการเลือกแบบเจาะจงเลือก (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในคัดเลือกแต่ละกลุ่ม

3.2.1 การแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้จำนวน 4 คน ประกอบด้วย

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นที่เป็นทางการ ได้แก่

- 1.1 นายอำเภอห้วยชัย จำนวน 1 คน
- 1.2 พัฒนาการอำเภอห้วยชัย จำนวน 1 คน
- 1.3 ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน

3.2.2 การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้จำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอห้วยชัย ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเลือก (Purposive Sampling) โดยเลือกจากบุคคลที่เข้ามาใช้บริการในหน่วยอำเภอห้วยชัย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ในการดำเนินการสัมภาษณ์ เนื่องจากรูปแบบของแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวจะเป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดคำถาม

เป็นแนวทางไว้ในการสัมภาษณ์ประกอบด้วยเนื้อหาตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านวัฒนธรรม 4) ด้านการเมืองการปกครอง และ 5) ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ การสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับภาษาที่ใช้ และความตรงของเนื้อหาหรือประเด็นที่นำมาใช้กำหนดเป็นคำถามในการสัมภาษณ์ โดยพิจารณาจากกรอบแนวคิดของการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบคำถามการสัมภาษณ์ จากปัจจัยทั้งหมด 5 ด้านดังนี้ 1)ด้านเศรษฐกิจ 2)ด้านสังคม 3)ด้านวัฒนธรรม 4)ด้านการเมืองการปกครอง และ 5)ด้านสิ่งแวดล้อม

3.4.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเป็นการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดประเด็นและสร้างข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย
- 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์
- 4) แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้สมบูรณ์ถูกต้อง
- 5) นำแบบสอบถามที่ได้ส่งไปที่ จริยธรรมวิจัยของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 6) นำแบบสัมภาษณ์ที่ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว มาจัดพิมพ์และนำไปใช้ในการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไป

3.5 ขั้นตอนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

3.5.1 ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่เกี่ยวกับการพัฒนาสตรีในท้องถิ่นดำเนินงาน เตรียมเครื่องมือ และติดต่อประสานงาน เพื่อขออนุญาตดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีกำหนดหมายวัน เวลา ที่จะทำการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะแจ้งวัตถุประสงค์พร้อมทั้งรายละเอียดของการศึกษาให้ผู้ให้ข้อมูลทราบ (ในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลไม่สะดวกให้เข้าพบ ผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์แทน)

2) ส่งเค้าโครงวิจัย และประเด็นการสัมภาษณ์ ไปให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกคน ก่อนการสัมภาษณ์อย่างน้อย 1 สัปดาห์

3) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เช่น สมุดจดบันทึก กล้องถ่ายรูป อุปกรณ์บันทึกเสียง เป็นต้น

4) ประสานงานทางเจ้าหน้าที่ บัณฑิตศึกษาวิทยาลัยการเมืองการปกครอง จัดทำจดหมายขอความอนุเคราะห์ในการให้ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าว

5) ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป อุปกรณ์เครื่องเขียน ยานพาหนะในการเดินทางงบประมาณในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นต้น

6) ประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อยืนยันกำหนดการเพื่อเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจนอีกครั้ง ในส่วนของวัน เวลา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ชัดเจน และรายละเอียดที่สำคัญอื่นๆ เพื่อมิให้เสียเวลาของทั้งสองฝ่าย การยืนยันและนัดกำหนดการที่ชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการก่อนเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5.2 ขั้นตอนระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้วิจัยเดินทางไปถึงสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกก่อนเวลานัดหมายเพื่อจัดเตรียมความเรียบร้อยของทีมงานและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

2) ผู้วิจัยแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ให้ผู้ให้ข้อมูลได้รับทราบพร้อมกับขออนุญาตผู้ให้ข้อมูล เพื่อทำการบันทึกเสียง และจดบันทึกขณะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยจะขอสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ และในระหว่างการสัมภาษณ์ได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญบันทึกเทปเสียง เพื่อเก็บรายละเอียดของการสัมภาษณ์ได้ครบถ้วน โดยได้ชี้แจงว่าจะเก็บข้อมูลเป็นความลับเฉพาะงานวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น โดยจะไม่มีภาระบุชื่อ จจริงลงไปในรายงานการวิจัยแต่อย่างใด ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบทางลบอันอาจจะเกิดขึ้นได้ในภายหลัง การอธิบายดังกล่าวทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกคนรู้สึกสบายใจและสะดวกใจในการให้ข้อมูลเชิงลึก ซึ่งหากผู้ให้ข้อมูลไม่ประสงค์ที่จะให้ทำการบันทึกเสียงผู้วิจัยก็ได้ปฏิบัติตามความประสงค์นั้น

3) ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยแจกแบบสัมภาษณ์ให้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 ชุด โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ถามนำตามกรอบแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไว้ มีผู้จดบันทึกการสัมภาษณ์เป็นอักษรและบันทึกเสียง รายละเอียดต่างๆ ไว้จนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการการสัมภาษณ์เชิงลึก

4) รวบรวมเอกสารหรือพยานหลักฐานต่างๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญนำมาแสดงเพื่อนำมา ให้ประกอบการสรุปผลการศึกษาต่อไป

3.5.3 ขั้นตอนหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้วิจัยได้นำเทปที่บันทึกเสียงการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด มาถอดข้อความ และลดทอนข้อมูล (Data reduction) เพื่อการคัดกรองเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำการศึกษา โดยแยกตามกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลสำคัญก่อนนำมาประมวลเข้ากับข้อมูลเอกสารทางวิชาการ ต่างๆ ที่ได้รวบรวมไว้

2) จากนั้นเมื่อได้นำข้อมูลที่ถอดเทปเป็นรายงานแล้วทั้งหมดมาจัดระบบข้อมูลที่ ได้รับ จากการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว เพื่อนำมาหาข้อสรุปก่อนนำมาอภิปรายผลต่อไป

3) นำเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งได้รวบรวมไว้มาทำการแยกแยะและจัดระเบียบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำการศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4) กำหนดรูปแบบการแสดงผลข้อมูล เป็นกระบวนการนำเสนอข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลในประเด็นที่ทำการศึกษาร่วมใหญ่อยู่ในรูปของการพรรณนาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย อันเป็นผลมาจากการเชื่อมโยงข้อมูลที่จัดระเบียบแล้วเข้าด้วยกันตามกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัยเพื่อสื่อเรื่องราวของสิ่งที่ศึกษาออกมาให้ผู้อื่นได้ทราบและใช้ประโยชน์ต่อไป

3.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียง (Tape record) ซึ่งผู้วิจัยได้ขออนุญาตทำการ บันทึกเสียงระหว่างสัมภาษณ์ และทำการถอดเทปภายหลังการสัมภาษณ์ทุกครั้งและสามารถนำมาเปิดซ้ำ ในระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

3.6.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

1) โดยการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายแหล่งรวมถึงสื่ออื่นๆ เพื่อความครบถ้วน และความเป็นปัจจุบันของข้อมูล

2) จากการสืบค้นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เป็นรายงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศรีในท้องถิ่น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเน้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก รวมถึงการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศรีในท้องถิ่น เอกสารทางราชการ ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอซ่งชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ รวมถึงข่าวสารผ่านช่องทาง ต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมารถตอบคำถามการวิจัยที่ได้ตั้งไว้อย่างครบถ้วน

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis) เริ่มต้นจากการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ จากนั้นก็ทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมภาคสนาม ในส่วนที่เป็นคำพูด จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ และจากเอกสารที่ได้นำมาสังเคราะห์ โดยให้ความสำคัญทั้งความหมาย ในภาษา และตีความจากความรู้สึกที่แฝงอยู่ในข้อมูลนั้นๆ

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ด้วยการใช้แบบการสัมภาษณ์ (Interview) และใช้วิธีการศึกษาจากข้อมูลเอกสาร

ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นโดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 จากการวิเคราะห์บทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันสตรีในอำเภอหนองชัยมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น และมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการเป็นผู้ประกอบการรายย่อย เช่น ค้าขายสินค้าชุมชน ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หัตถกรรม และบริการต่างๆ ซึ่งเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนและชุมชน สตรียังมักเป็นแกนนำในการจัดตั้งและบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์และกองทุนชุมชนต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่สำคัญสำหรับการพัฒนาอาชีพและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของสมาชิก รวมไปถึงให้ความรู้และทักษะในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ตรงกับความต้องการของตลาด ทั้งในด้านการผลิต การออกแบบ และการตลาดสตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวชุมชน โดยนำเสนอสินค้า บริการ และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับชุมชน เป็นต้น ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“บทบาทของสตรีมีเพิ่มมากขึ้นในสังคมไทยในทุกๆด้าน ของการพัฒนาส่วนท้องถิ่น และสามารถไว้วางใจให้รับผิดชอบงานที่สำคัญๆได้ดี” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“สตรีมีความเสมอภาคและอย่างเท่าเทียมกันกับเพศชาย ไม่ว่าจะได้รับเป้าหมายหรือคำสั่งงานใดๆ สตรีก็สามารถทำภารกิจให้เสร็จสิ้นตามที่ตั้งเป้าหมายไว้” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“สตรีมีความเป็นผู้นำสูงมากกว่าในอดีต มีความคิดที่กล้าคิด กล้าทำ กล้าที่จะแตกต่าง กล้าเสี่ยง และมีความคิดริเริ่มในการพัฒนาท้องถิ่น” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

4.1.1 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันขับเคลื่อนไปด้วยธุรกิจที่มีสตรีเป็นผู้นำในหลายๆธุรกิจและสร้างความสำเร็จในหลายๆด้านเนื่องจาก สตรี เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์ มีความละเอียด รอบคอบในเรื่องการตัดสินใจทางการเงิน และ สตรียังช่วยส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มสตรีได้มีอาชีพเสริม มีรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น การส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว การส่งเสริมการปลูกเห็ดอบต ดั่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“สภาพเศรษฐกิจปัจจุบันขับเคลื่อนไปด้วย ธุรกิจที่สตรีเป็นผู้นำหลายธุรกิจ และ สร้างความสำเร็จสามารถนำเงินเข้าประเทศได้มากมาย” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“สตรีเป็นเพศที่มีความละเอียด รอบคอบ การตัดสินใจทางการเงิน ดังนั้น เศรษฐกิจจะถูกกลั่นกรองออกมาเป็นอย่างดี และ สตรีก็ยังเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ ประสบการณ์ สามารถนำความรู้ความสามารถไปพัฒนาท้องถิ่นให้มีความรุ่งเรืองได้” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“ถ้าพูดถึงในท้องถิ่นของสตรี เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการงาน การเงินของครอบครัว และ จัดทำรายรับรายจ่าย” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

“ในท้องถิ่นมีการส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มสตรี ให้มีรายได้ มีอาชีพ มีโครงการสนับสนุนต่างๆ เช่น การส่งเสริมปลูกผักสวนครัว และการเพาะเห็ด เพื่อเป็นรายได้ให้กับสตรีในท้องถิ่น เป็นต้น (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

4.1.2 ด้านสังคม พบว่า บทบาททางด้านสังคม สตรีสามารถเป็นผู้นำได้ดีในเรื่องของสังคม และสตรีสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมท้องถิ่นให้ไปสู่เป้าหมายได้ เพราะว่าสตรีเป็นเพศที่อ่อนโยน สามารถเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม สตรียังเป็นตัวอย่างที่ดีของท้องถิ่น มีความร่วมมือในการทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีและสามารถทำให้บรรลุเป้าหมาย ที่ได้รับมอบหมายนั้นๆ ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“สตรีเป็นเพศที่อ่อนโยนสามารถเข้าใจยังเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายกว่าผู้ชาย สามารถจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมได้เป็นอย่างดี” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“บทบาททางสังคมของสตรีสามารถเป็นผู้นำได้ดีในเรื่องของสังคมและสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมในท้องถิ่นบทบาททางสังคมของสตรีสามารถเป็นผู้นำได้ดีในเรื่องของสังคมและสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมในท้องถิ่นไปสู่เป้าหมายได้ เป็นต้น” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“สตรีสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีของท้องถิ่น และยังมีการส่งเสริมการพัฒนาให้ทันสมัย มีความสามัคคีความร่วมมือในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

“มีการส่งเสริมให้สตรีมีความรู้และอบรมอาชีพสามารถจัดทำกลุ่มสตรีไปสู่ตำบล” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

4.1.3 ด้านวัฒนธรรม พบว่า สตรีเป็นตัวแทนของวัฒนธรรม ประเพณีเป็นแบบอย่างในการแสดงออกถึงวัฒนธรรม มีความละเอียดอ่อนมีความใส่ใจในเรื่องของวัฒนธรรมมากกว่าบุรุษ และ ยังส่งเสริมกิจกรรมในท้องถิ่น ประเพณี วัฒนธรรม อย่างต่อเนื่อง ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“วัฒนธรรมกับบทบาทของสตรีเป็นสื่อคู่กันเพราะสตรีมีความละเอียดอ่อนและใส่ใจในเรื่องของวัฒนธรรมมากกว่าบุรุษ” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมประเพณีเป็นแบบอย่างและแสดงออกถึงวัฒนธรรมออกไปทั่วประเทศ” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“สตรีมีการส่งเสริมกิจกรรมในท้องถิ่นประเพณีและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

“สตรีมีความสนใจในการจัดการทางวัฒนธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม เช่น การเข้าวัด ปฏิบัติธรรมทางด้านศาสนา” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

4.1.4 ด้านการเมืองการปกครอง พบว่า ในปัจจุบันสตรีได้ยอมรับจากสังคมเพิ่มมากขึ้นและทำให้เห็นว่าสตรีสามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นไปจนถึงการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะมีความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการเมืองการปกครองได้มีความเท่าเทียมกับผู้ชาย ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“สตรี เข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้นำมากขึ้นตั้งแต่การพัฒนาระดับท้องถิ่นไปจนถึงการพัฒนาระดับประเทศ” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“สตรีในปัจจุบันมีบทบาทมากขึ้นและยังสามารถพัฒนาท้องถิ่นทางด้านการเมืองได้เท่าเทียมกับผู้ชายและยังได้เป็นที่ยอมรับของประชาชน” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“ได้การยอมรับจากสังคมเพิ่มมากขึ้นมีความสามารถและความรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสังคมเป็นอย่างดี” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

“สตรีเข้าไปมีการส่วนร่วมในการตัดสินใจทางด้านการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่น และเป็นผู้นำทางด้านสังคมให้ความรู้ทางด้านการเมือง” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

4.1.5 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า สตรีสามารถทำงานด้านสิ่งแวดล้อมและนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมสามารถกำหนด นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเช่น การแยกขยะการลดการเผาฟาง และการปลูกต้นไม้ ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“การกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการลดมลภาวะ” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“สตรีมีความรู้ความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมและสามารถนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“สตรีมีการส่งเสริมในการแยกขยะ เพื่อในการ รีไซเคิลขยะและสามารถนำขยะไปทำเป็นอาชีพเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อ ต่อประชาชนในท้องถิ่น” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

“ได้มีการจัดอบรมในด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น เป็นต้น” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

4.2 จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นการสนับสนุนและอุปสรรคต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอห้วยซ้อย

จากได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชนระดับจังหวัดกาฬสินธุ์ นักพัฒนาชุมชนระดับอำเภอห้วยซ้อย ได้ให้ข้อมูล ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอห้วยซ้อย

ชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เกี่ยวกับบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

4.2.1 ปัจจัยที่เป็นการสนับสนุนต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สตรียังต้องมีการเพิ่มศักยภาพให้มากขึ้นเช่นการส่งเสริมความรู้ ทักษะ และ ความสามารถ ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“ส่งเสริมความรู้ ทักษะและเพิ่มขีดความสามารถให้กับสตรีไทย และส่งเสริมพัฒนาสตรีไทย ให้มีศักยภาพเข้มแข็งสามารถเป็นหัวหน้าครอบครัวได้” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“ปัจจัยด้านผู้นำที่สนับสนุนส่งเสริมความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาได้แก่การกระจายอำนาจอย่างเป็นระบบการทำงานให้เป็นทีมและการประสานงานที่ดี” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“เปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงศักยภาพในการเป็นผู้นำมากขึ้นกว่านี้” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

“เพิ่มเทคโนโลยีความรู้และจัดอบรมในการเพิ่มทักษะในการทำงาน” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

4.2.2 อุปสรรคต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ในอดีตจนถึงปัจจุบัน สตรีก็ยังคงถูกจำกัดด้วยค่านิยมสมัยเก่าและความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศจึงเกิดเป็นความเหลื่อมล้ำเนื่องจากสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอและถูกดูแคลนจากสังคม ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“ความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศผู้หญิงกับผู้ชาย จึงเป็นความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาของสตรีในท้องถิ่น” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“การแสดงออกและการเป็นผู้นำของสตรีถูกจำกัดด้วยค่านิยมสมัยเก่าที่ว่าบุรุษต้องเป็นผู้นำ “ยังให้โอกาสสตรีในการแสดงความคิดเห็นและความสามารถยังไม่เพียงพอ และไม่สามารถเชื่อใจสตรีในการทำงานเท่าที่ควร” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2567)

“ความเหลื่อมล้ำทางเพศสภาพเนื่องจากสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอจะทำให้ถูกดูแคลนจากสังคม ดังนั้นต้องวางตัวให้มากขึ้นหากต้องการเป็นผู้นำ” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2567)

4.3 ข้อเสนอแนะแนวทางบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น

พบว่า ในปัจจุบันบทบาทสตรีในท้องถิ่นยังถือว่าสตรียังมีความสามารถไม่เทียบเท่ากับบุรุษจึงต้องมีพัฒนาศักยภาพและเพิ่มความรู้ความสามารถรอบด้าน และอยากให้หน่วยงานราชการเปิดโอกาสให้สตรี มีส่วนร่วมและการตัดสินใจในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการไม่เหลื่อมล้ำทางเพศ ทั้งนี้ การบูรณาการจะช่วยเสริมสร้างบทบาทและความเข้มแข็งของผู้นำสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่างรอบด้านและยั่งยืน เพื่อประโยชน์สุขของคน

ในชุมชนอย่างแท้จริง เพราะว่า จะให้สตรีเป็นที่ยอมรับของประชาชน รวมไปถึงการทำงานของสตรีก็สามารถเป็นผู้นำได้ ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“อยากให้หน่วยงานราชการเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมและร่วมตัดสินใจในการพัฒนาท้องถิ่น” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์,10 กรกฎาคม 2567)

“พัฒนาศักยภาพของผู้หญิงและมีการเสริมความรู้ความสามารถให้เทียบเท่ากับผู้ชาย” (เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์,10 กรกฎาคม 2567)

“สตรีต้องกล้าคิดกล้าทำและกล้าแสดงออกที่สามารถแสดงศักยภาพรอบด้านได้ดีจึงจะทำให้เป็นที่ยอมรับว่าสตรี ก็สามารถเป็นผู้นำที่ดีได้ไม่ต่างกับบุรุษ” (นักพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์,11 กรกฎาคม 2567)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอซ่งชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในบทนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะจากงานวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตอำเภอซ่งชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นการสนับสนุนและอุปสรรคต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอซ่งชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ และ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นกรณีศึกษาในพื้นที่อื่นต่อไป ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาจากข้อมูลเอกสาร และการสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้จำนวน 4 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นที่เป็นทางการ ได้แก่ นายอำเภอซ่งชัย จำนวน 1 คน พัฒนาการอำเภอซ่งชัย จำนวน 1 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ไว้จำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอซ่งชัย ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้

5.1.1 ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตอำเภอซ่งชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ในปัจจุบันสตรีในอำเภอซ่งชัยมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น และมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการเป็นผู้ประกอบการรายย่อย เช่น ค้าขายสินค้าชุมชน ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หัตถกรรม และบริการต่างๆ ซึ่งเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนและชุมชน สตรียังมักเป็นแกนนำในการจัดตั้งและบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์และกองทุนชุมชนต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่สำคัญสำหรับการพัฒนาอาชีพและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของสมาชิก รวมไปถึงให้ความรู้และทักษะในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ตรงกับความต้องการของตลาด ทั้งในด้านการผลิต การออกแบบ และการตลาดสตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวชุมชน โดยนำเสนอสินค้า บริการ และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันขับเคลื่อนไปด้วยธุรกิจที่มีสตรีเป็นผู้นำในหลายๆธุรกิจและสร้างความสำเร็จในหลายๆด้านเนื่องจาก สตรี เป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบในเรื่องการตัดสินใจทางการเงิน และ สตรียังช่วยส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มสตรี ได้มีอาชีพ

เสริม มีรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น การส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว การส่งเสริมการปลูกเห็ดบด

ด้านสังคม พบว่า บทบาททางด้านสังคม สตรีสามารถเป็นผู้นำได้ดีในเรื่องของสังคมและสตรีสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมท้องถิ่นให้ไปสู่เป้าหมายได้ เพราะสตรีเป็นเพศที่อ่อนโยนสามารถเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม สตรียังเป็นตัวอย่างที่ดีของท้องถิ่น มีความร่วมมือในการทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีและสามารถทำให้บรรลุเป้าหมาย ที่ได้รับมอบหมายนั้นๆ

ด้านวัฒนธรรม พบว่า สตรีเป็นตัวแทนของวัฒนธรรม ประเพณี เป็นแบบอย่างในการแสดงออกถึงวัฒนธรรม มีความระเอียดอ่อนมีความใส่ใจในเรื่องของวัฒนธรรมมากกว่าบุรุษ และยังส่งเสริมกิจกรรมในท้องถิ่น ประเพณี วัฒนธรรม อย่างต่อเนื่อง

ด้านการเมืองการปกครอง พบว่า ในปัจจุบันสตรีได้ยอมรับจากสังคมเพิ่มมากขึ้นและทำให้เห็นว่าสตรีสามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นไปจนถึงการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็ความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการเมืองการปกครองได้มีความเท่าเทียมกับผู้ชาย

5.1.6 ในด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า สตรีสามารถทำงานด้านสิ่งแวดล้อมและนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมสามารถกำหนด นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเช่นการแยกขยะการลดการเผาฟาง และการปลูกต้นไม้

5.1.2 ปัจจัยที่เป็นการสนับสนุนและอุปสรรคต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอซ่งชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

5.1.1 ปัจจัยที่เป็นการสนับสนุนต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า สตรียังต้องมีการเพิ่มศักยภาพให้มากขึ้นเช่นการส่งเสริมความรู้ ทักษะ และ ความสามารถ

5.1.1.7 อุปสรรคต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ในอดีตจนถึงปัจจุบัน สตรีก็ยังคงจำกัดด้วยค่านิยมสมัยเก่าและความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศจึงเกิดเป็นความเหลื่อมล้ำเนื่องจากสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอและถูกดูแคลนจากสังคม

5.1.3 ข้อเสนอแนะแนวทางบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ในปัจจุบันบทบาทสตรีในท้องถิ่นยังถือว่าสตรีมีความสามารถไม่เทียบเท่ากับบุรุษจึงต้องมีพัฒนา ศักยภาพและเพิ่มความรู้ความสามารถรอบด้าน และ อยากให้หน่วยงานราชการเปิดโอกาสให้สตรี มีส่วนร่วมและการตัดสินใจในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการไม่เหลื่อมล้ำทางเพศ ทั้งนี้ การบูรณา การจะช่วยเหลือเสริมสร้างบทบาทและความเข้มแข็งของผู้นำสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอซ่งชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่างรอบด้านและยั่งยืน เพื่อประโยชน์สุขของคน ในชุมชนอย่างแท้จริง เพราะจะทำให้สตรีเป็นที่ยอมรับของประชาชน รวมไปถึงการทำงาน ของสตรีก็สามารถเป็นผู้นำได้

5.2 อภิปรายผล

ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้วิจัยนำผลที่ค้นพบจากการศึกษามาอภิปรายผลตามลำดับดังนี้

5.2.1 บทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ในปัจจุบันสตรีในอำเภอฆ้องชัยมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น และมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการเป็นผู้ประกอบการรายย่อย เช่น ค้าขายสินค้าชุมชน ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หัตถกรรม และบริการต่างๆ ซึ่งเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนและชุมชน สตรียังมักเป็นแกนนำในการจัดตั้งและบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์และกองทุนชุมชนต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่สำคัญสำหรับการพัฒนาอาชีพและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของสมาชิก รวมไปถึงให้ความรู้และทักษะในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ตรงกับความต้องการของตลาด ทั้งในด้านการผลิต การออกแบบ และการตลาดสตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวชุมชน โดยนำเสนอสินค้า บริการ และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด บทบาทสตรี (อัจฉรา กันทะวงศ์, 2555 : 44) การที่สตรีได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อสิทธิความเสมอภาคเท่าเทียมบุรุษ และเป็นที่ยอมรับในสังคม ซึ่งในปัจจุบันสังคมได้เปิดโอกาสให้สตรีมีสิทธิมีเสียง มีอิสระในการดำเนินชีวิตเลือกที่จะทำอะไร ไม่ทำอะไร โดยไม่ต้องเป็นฝ่ายถูกเอาเปรียบดังเช่นอดีตอีกต่อไป ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีของสตรีเพราะสตรีก็มีศักดิ์ศรีเท่ากับบุรุษ

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันขับเคลื่อนไปด้วยธุรกิจที่มีสตรีเป็นผู้นำในหลายๆธุรกิจและสร้างความสำเร็จในหลายๆด้านเนื่องจาก สตรี เป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบในเรื่องการตัดสินใจทางการเงิน และ สตรียังช่วยส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มสตรี ได้มีอาชีพเสริม มีรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น การส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว การส่งเสริมการปลูกเห็ดบด ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ของ กาญจนา แก้วเทพ (2548, หน้า 182) ที่กล่าวว่าบทบาทของหญิงชายเกี่ยวกับเศรษฐกิจได้ถูกกำหนดและคาดหวังจากสังคมไทย โดยสังคมไทยคาดหวังให้สตรีมีบทบาทในด้านเศรษฐกิจมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้มีอย่างน้อย 3 บทบาท คือ 1) บทบาทเรื่องการเอาชีวิตรอดของตนเองและครอบครัว งานที่ผู้หญิงทำเพื่อเล่นบทบาทนี้เป็นหลัก ได้แก่ การเป็นผู้หาอาหาร นอกเหนือจากการทำไร่ทำนาแล้ว ผู้หญิงยังเข้าป่าหาอาหาร จับสัตว์ ปลูกผักเลี้ยงสัตว์ที่บ้านไปจนกระทั่งถึงการปรุงอาหาร 2) บทบาทในการทำงานบ้าน บทบาทนี้หมายถึงงานทุกอย่างในบ้าน นับตั้งแต่การหาน้ำสะอาดทั้งกิน ใช้ ทำความสะอาดเสื้อผ้า ร่างกาย และที่อยู่อาศัย การหาซื้อเพลิงแหล่งพลังงานมาหุงต้ม การดูแลบุตรหลานทั้งคนร่างกาย สติปัญญา และสังคมทั้งในยามปกติและยามป่วยไข้ 3) บทบาทในการเสริมรายได้ เมื่อครอบครัวเกิดความต้องการอันที่จริงความคิดเรื่องผู้ชายเป็นฝ่ายหาเลี้ยงครอบครัวนั้น เป็นเพียงปรากฏการณ์ชั่วคราวชั่วคราวของสังคมตะวันตกในบางช่วงเท่านั้น แต่ความคิดนี้ได้แผ่ขยายออกมาเป็นอุดมการณ์ครอบคลุมทั่วไป ทำให้ข้อยกเว้นกลายเป็นข้อสรุปทั่วไป แต่เหตุการณ์นี้แทบจะไม่เคยเป็นจริงเลยในชนบทในโลกที่สาม เพราะนอกจากผู้หญิงชนบทจะทำงานในไร่นา ในสวน และในบ้านแล้วผู้หญิงก็ยังทำหน้าที่เป็นแม่ค้ารายย่อยเก็บหาของป่าหรือหาปลาเก็บผักจากสวนไปขายหรือแลกเปลี่ยนในตลาด

ด้านสังคม ของความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า บทบาททางด้านสังคม สตรีสามารถเป็นผู้นำได้ดีในเรื่องของสังคมและสตรีสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมท้องถิ่นให้ไปสู่เป้าหมายได้ เพราะว่าสตรีเป็นเพศที่อ่อนโยนสามารถเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม สตรียังเป็นตัวอย่างที่ดีของท้องถิ่น มีความร่วมมือในการทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีและสามารถทำให้บรรลุเป้าหมาย ที่ได้รับมอบหมายนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด ภาวะผู้นำ ของ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550, หน้า 1) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถในการขับเคลื่อนหรือสร้างอิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้เป้าประสงค์ของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบรรลุความสำเร็จ ภาวะผู้นำไม่ใช่สิ่งลึกลับที่ปัจเจกบุคคล มีแต่คนอื่นไม่มีภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ที่ใคร ๆ ก็สามารถปรับปรุงได้โดยการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2552, หน้า 1) กล่าวว่า ภาวะผู้นำหมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาบุคคลอื่น โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นผู้ที่ทำให้บุคคลอื่นไว้วางใจและให้ความร่วมมือ ความเป็นผู้นำเป็นผู้มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกหรือการสั่งการการบังคับบัญชาประสานงานโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ เพื่อให้กิจการงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ

ด้านวัฒนธรรม พบว่า สตรีเป็นตัวแทนของวัฒนธรรม ประเพณี เป็นแบบอย่างในการแสดงออกถึงวัฒนธรรม มีความระเอียดอ่อนมีความใส่ใจในเรื่องของวัฒนธรรมมากกว่าบุรุษ และยังส่งเสริมกิจกรรมในท้องถิ่น ประเพณี วัฒนธรรม อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ธัญญธร บุญอภัย(2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวโน้มบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม ซึ่ง1) สภาพบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม ด้านสังคมประกอบด้วย การมีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือสังคม การมีความสามัคคีและความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน การมีอำนาจต่อรอง โดยการจัดตั้งกลุ่มเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การบริหารจัดการเศรษฐกิจของครอบครัวทั้งรายรับรายจ่าย การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ความสามารถในการเจรจาต่อรองด้านธุรกิจเพื่อสร้างความเป็นธรรม ด้านเศรษฐกิจของชุมชน ด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย ด้านคุณลักษณะที่เอื้อต่อความเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมด้านวัฒนธรรม การประเพณีตนเป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมศีลธรรมแก่ครอบครัวและชุมชน การอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการเมืองและการปกครอง ประกอบด้วย การเปิดโอกาสและสนับสนุนให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆมากขึ้น การมีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองทำให้สังคมยอมรับบทบาทสตรีมากขึ้น การมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นสร้างความตระหนักถึงสิทธิ บทบาทหน้าที่พลเมืองที่ดีของสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การเป็นผู้นำการพัฒนาและส่งเสริมโครงการต่างๆเพื่ออนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนการรณรงค์ให้ชุมชนและสังคมได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากร การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน 3)แนวโน้มบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม "ตามกรอบ 5 ส"ประกอบด้วย ส. 1เสริมสร้างพลังจิตอาสา เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งสู่ชุมชน ส.2 เสริมสร้างพลังสตรี นวัตกรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ส. 3

เสริมสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทยรวมจิตใจ สืบสานภูมิปัญญาสู่สากล ส. 4 เสริมสร้างความสมานฉันท์เพื่อสร้างสรรค์ความปรองดอง ส. 5 เสริมสร้างความตระหนัก รักษาทรัพยากรตามวิถีพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ด้านการเมืองการปกครอง พบว่า ในปัจจุบันสตรีได้ยอมรับจากสังคมเพิ่มมากขึ้นและทำให้เห็นว่าสตรีสามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นไปจนถึงการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการเมืองการปกครองได้มีความเท่าเทียมกับผู้ชายซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ทักษิณา พานทอง(2561: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้นำท้องถิ่นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ กรณีศึกษา ตำบลช้างข้าม อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งพบว่า ผู้นำในระดับชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะสามารถนำพาชุมชนของตนไปสู่การพัฒนาที่มีความเหมาะสมกับการเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ซึ่งองค์ประกอบของผู้นำชุมชนมีลักษณะที่ไม่ต่างจากลักษณะของ ผู้นำทั่วไป เพียงแต่ความเป็นผู้นำในระดับชุมชนนั้นจะมีความเป็นกันเองกับชาวบ้าน มีความใกล้ชิดและเป็นระบบเครือญาติกัน ทำให้มีความรู้ความสามารถในกิจกรรมที่มีอยู่ในชุมชนเป็นอย่างดี เป็นที่ยอมรับได้ในชุมชน สามารถประสานต่อเรื่องต่าง ๆ ได้ มีความเป็นกันเองสูง หรือมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยตำบลช้างข้ามมีผู้นำที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบเครือญาติซึ่งถือว่าจุดเด่นของพื้นที่ ส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอยู่เสมอ โดยเกิดจากความร่วมมือกันสมาชิกด้วยความพึงพอใจในส่วนตัว และเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยสมาชิกเองจะมีความรู้สึกและมองเห็นประโยชน์ของ การเข้ามีส่วนร่วมว่าตนเองสามารถก่อเกิดประโยชน์ต่อชุมชนได้อย่างแท้จริง มีรูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายทางสังคมระบบอุปถัมภ์จากการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลักษณะพึ่งพาเอื้อเฟื้อต่อกันมี เครือข่ายผูกพันโยงใยระหว่างกัน

ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า สตรีสามารถทำงานด้านสิ่งแวดล้อมและนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมสามารถกำหนด นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเช่นการแยกขยะการลดการเผาฟาง และการปลูกต้นไม้ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัย ของ ธัญญธร บุญอภัย(2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวโน้มบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม ซึ่ง 1)สภาพบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม 2)ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม ด้านสังคมประกอบด้วย การมีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือสังคม การมีความสามัคคีและความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน การมีอำนาจต่อรอง โดยการจัดตั้งกลุ่มเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การบริหารจัดการเศรษฐกิจของครอบครัวทั้งรายรับรายจ่าย การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ความสามารถในการเจรจาต่อรองด้านธุรกิจเพื่อสร้างความเป็นธรรมด้านเศรษฐกิจของชุมชน ด้านวัฒนธรรมประกอบด้วย ด้านคุณลักษณะที่เอื้อต่อความเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมด้านวัฒนธรรม การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมศีลธรรมแก่ครอบครัวและชุมชน การอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการเมืองและการปกครอง ประกอบด้วย การเปิดโอกาสและสนับสนุนให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆมากขึ้น การมีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองทำให้สังคมยอมรับบทบาทสตรีมากขึ้น การมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นสร้างความตระหนักถึงสิทธิ บทบาทหน้าที่พลเมืองที่ดีของสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม

ประกอบด้วยการเป็นผู้นำการพัฒนาและส่งเสริมโครงการต่างๆเพื่ออนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนการรณรงค์ให้ชุมชนและสังคมได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากร การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน 3) แนวโน้มบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม "ตามกรอบ 5 ส" ประกอบด้วย ส. 1 เสริมสร้างพลังจิตอาสา เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งสู่ชุมชน ส. 2 เสริมสร้างพลังสตรี นวัตกรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ส. 3 เสริมสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทยรวมจิตใจ สืบสานภูมิปัญญาสู่สากล ส. 4 เสริมสร้างความสมานฉันท์เพื่อสร้างสรรค์ความปรองดอง ส. 5 เสริมสร้างความตระหนัก รักรักษาทรัพยากรตามวิถีพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

5.2.2 ปัจจัยที่เป็นการสนับสนุนและอุปสรรคต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสิ่งแวดล้อม

5.2.2.1 ปัจจัยที่เป็นการสนับสนุนต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า สตรียังต้องมีการเพิ่มศักยภาพให้มากขึ้นเช่นการส่งเสริมความรู้ ทักษะ และ ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนา ภูครองหิน (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาบทบาทคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด ซึ่งพบว่า การพัฒนาบทบาทคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดและสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอในพื้นที่ควรสนับสนุนทักษะ ด้านการเขียนโครงการให้กับคณะกรรมการที่เป็นกลไกตั้งแต่ระดับภาคเชื่อมโยงไปสู่ระดับตำบล โดยมีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ผ่านเวทีการประชุม อบรมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด และคณะกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอ(อกส.อ) ควรมีการประสานงานด้านข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่สมาชิก กองทุนพัฒนาบทบาทสตรียื่นขอกู้เงิน ร่วมกันในระดับอำเภอให้มีแนวทางการกลั่นกรองที่ตรงกัน ก่อนที่จะมีการส่งโครงการไปขออนุมัติในระดับจังหวัด เพื่อให้การขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.2.2.2 อุปสรรคต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ในอดีตจนถึงปัจจุบัน สตรีก็ยังคงจำกัดด้วยค่านิยมสมัยเก่าและความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศจึงเกิดเป็นความเหลื่อมล้ำเนื่องจากสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอและถูกดูแคลนจากสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวความเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทสตรี ของ อุษณีย์ สุวรรณ (2558 :25-26) ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยอดีตเรื่องสถานภาพของสตรีไทย ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม สตรีมักถูกมองเป็นสิ่งที่ด้อยค่า ไร้ความสามารถ ถูกกดขี่ ข่มเหง และกีดกัน ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ไม่มีสิทธิ บทบาท ฐานะใดในทางสังคม ไม่ได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมผู้ชาย ทั้งที่สตรีเองก็เป็นมนุษย์เช่นเดียวกับผู้ชาย และซึ่งสถานภาพความเป็นมนุษย์นั้นมีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคน โดยไม่คำนึงถึง เพศ วัย สัญชาติ ศาสนา ทั้งยังเป็นสาระสำคัญตามธรรมชาติ ความเป็นมนุษย์ที่ไม่อาจพราก หรือทำให้สูญเสียไปด้วยวิธีการ ใดๆ การไม่เคารพในสิทธิสตรี ตลอดจนการเลือกปฏิบัติต่อผู้เป็นสตรีนั้นแต่เดิมอาจเป็นเพราะสภาพสังคมสมัยโบราณที่มีการถือปฏิบัติสืบต่อกันมา โดยที่ผู้ชายจะมีความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บทบาทของสตรีลดลง ในปัจจุบันนั้นสตรีเองก็ได้รับการศึกษาขั้นสูง

มีความสามารถ และมีบทบาทสำคัญอย่างมากทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองทำให้สตรีสตรีได้รับการพัฒนายอมรับ และคุ้มครองในด้านต่างๆมากมายหลายด้านตามมา

5.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่าในปัจจุบันบทบาทสตรีในท้องถิ่นยังถือว่าสตรียังมีความสามารถไม่เทียบเท่ากับบุรุษจึงต้องมีพัฒนา ศักยภาพและเพิ่มความรู้ความสามารถรอบด้าน และ อยากรให้หน่วยงานราชการเปิดโอกาสให้สตรี มีส่วนร่วมและการตัดสินใจในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการไม่เหลื่อมล้ำทางเพศ ทั้งนี้ การบูรณา การจะช่วยเสริมสร้างบทบาทและความเข้มแข็งของผู้นำสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอห้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่างรอบด้านและยั่งยืน เพื่อประโยชน์สุขของคน ในชุมชนอย่างแท้จริงเพราะว่า จะทำให้สตรีเป็นที่ยอมรับของประชาชน รวมไปถึงการทำงานของสตรี ก็สามารเป็นผู้ทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทสตรี ของ อุษณีย์ สุวรรณ (2558 :25-26) ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยอดีตเรื่องสถานภาพของสตรีไทย ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม สตรีมักถูกมองเป็นสิ่งที่ด้อยค่า ไร้ความสามารถ ถูกกดขี่ ข่มเหง และกีดกัน ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ไม่มีสิทธิ บทบาท ฐานะใดในทางสังคม ไม่ได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมผู้ชาย ทั้งที่ สตรีเองก็เป็นมนุษย์เช่นเดียวกันกับผู้ชาย และซึ่งสถานภาพความเป็นมนุษย์นั้นมิอยู่ในตัวของมนุษย์ ทุกคน โดยไม่คำนึงถึง เพศ วัย สัญชาติ ศาสนา ทั้งยังเป็นสาระสำคัญตามธรรมชาติ ความเป็นมนุษย์ ที่ไม่อาจพราก หรือทำให้สูญเสียไปด้วยวิธีการ ใด ๆ การไม่เคารพในสิทธิสตรี ตลอดจนการเลือก ปฏิบัติต่อผู้เป็นสตรีนั้นแต่เดิมอาจเป็นเพราะสภาพสังคมสมัยโบราณที่มีการถือปฏิบัติสืบต่อกันมา โดยที่ผู้ชายจะมีความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บทบาทของ สตรีลดลง ในปัจจุบันนั้นสตรีเองก็ได้รับการศึกษาขั้นสูง มีความสามารถ และมีบทบาทสำคัญอย่าง มากทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองทำให้สตรีได้รับการพัฒนายอมรับ และคุ้มครองในด้าน ต่างๆมากมายหลายด้านตามมา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษิณา พานทอง (2561: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้นำท้องถิ่นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ กรณีศึกษา ตำบลช้าง ช้ำม อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งพบว่า ผู้นำในระดับชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนา ชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะสามารถนำพาชุมชนของตนไปสู่การพัฒนาที่มีความเหมาะสมกับการ เชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ซึ่งองค์ประกอบของผู้นำชุมชนมีลักษณะที่ ไม่ต่างจากลักษณะของ ผู้นำทั่วไป เพียงแต่ความเป็นผู้นำในระดับชุมชนนั้นจะมีความเป็นกันเองกับ ชาวบ้าน มีความใกล้ชิดและเป็นระบบเครือญาติกัน ทำให้มีความรู้ ความสามารถในกิจกรรมที่มีอยู่ ในชุมชนเป็นอย่างดี เป็น ที่ยอมรับได้ในชุมชน สามารถประสานต่อเรื่องต่าง ๆ ได้ ความเป็น กันเองสูง หรือมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยตำบลช้างช้ำมมีผู้นำที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบเครือญาติซึ่ง ถือว่าจุดเด่นของพื้นที่ ส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอยู่เสมอ โดยเกิดจากความร่วมมือ กันสมาชิกด้วยความพึงพอใจในส่วนตัว และเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยสมาชิกเองจะมีความรู้สึกและ มองเห็นประโยชน์ของ การเข้ามีส่วนร่วมว่าตนเองสามารถก่อเกิดประโยชน์ต่อชุมชนได้อย่างแท้จริง มี รูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายทางสังคมระบบอุปถัมภ์จากการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลักษณะ พึ่งพาเอื้อเฟื้อต่อกันมี เครือข่ายผูกพันโยงใยระหว่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กร

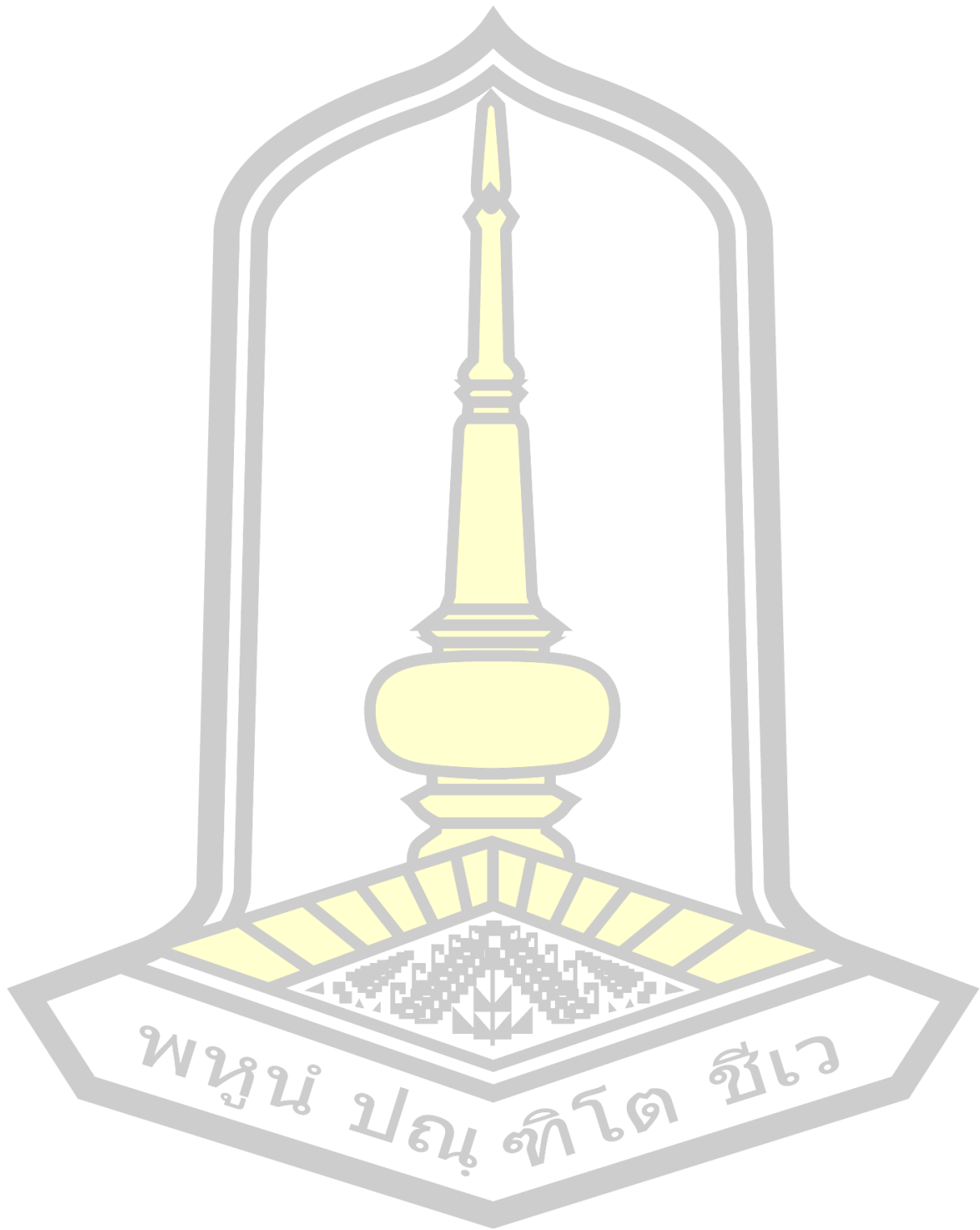
- 1) องค์กรควรนำผลสรุปไปใช้งานด้านการดำเนินงานต่อเพื่อเป็นการปรับปรุงและแก้ไขในการพัฒนาองค์กรให้ดีขึ้นและดียิ่งขึ้นไปอีก เพื่อเป็นการลดความผิดพลาดในการดำเนินงานต่างๆ
- 2) องค์กรควรนำไปพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ เช่น ด้านการเกษตร ควรจัดอบรมให้ความรู้ ฝึกอบรมให้แก่วิศวกรในชุมชน และ ติดตามผลเป็นระยะ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีศึกษาการพัฒนาบทบาทสตรีท้องถิ่นอื่นในการดำเนินการที่ผ่านมาและปัจจุบัน เพื่อให้ทราบข้อมูลของบทบาทสตรีท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น ในบทบาทสตรีท้องถิ่นที่มีลักษณะคล้ายกันในการจัดการว่าที่ผ่านมาการบริหารจัดการประสบความสำเร็จหรือไม่ หรือมีปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นๆหรือไม่ เพื่อนำไปสู่การหาวิธีแก้ไขปัญหาพัฒนาที่ตรงจุด ในปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้
- 2) ควรมีการนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปพัฒนากลุ่มอื่นๆได้ ในส่วนที่เป็นข้อมูลผลการวิจัยที่ค้นพบ และนำไปเป็นแบบอย่างกรณีศึกษาตัวอย่าง ที่มีองค์ประกอบและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสตรีในท้องถิ่นอื่นๆได้ต่อไป

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. (2542). วัฒนธรรม อารยธรรม ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ :
มีดีเน็ตเวิร์ก.

เกษม จันทร์แก้ว. (2545). การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กิตติสันต์ ทัดตะพันธ์. (2553). "บทบาทของผู้นำสตรีกับการบริหารท้องถิ่น : กรณีศึกษานายก
องค์การบริหารส่วนตำบลริมเหนือ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กาญจนา แก้วเทพ และคณะ. (2548). เพศสถานะและเพศวิถีในสังคมไทย. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณิต รุ่ง.(2567).บทบาทผู้นำในการสร้างภาพลักษณ์ชุมชน กรณีศึกษาบ้านทุ่งกระโปรงอำเภอบ้าน
นา จังหวัดนครนายก_ภาควิชานโยบายสังคม การพัฒนาสังคม และการพัฒนาชุมชน คณะ
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ความเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย. (2552). วันที่ค้นข้อมูล 11 พฤศจิกายน 2566, เข้าถึงได้
จาก <http://matee2549.blogspot.com>

ฉันทวรรณ ยงค์ประเดิม. (2545). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทสตรีในการเป็นผู้นำ
ทางการบริหาร: ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2550). ทักษะภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: มัลติอินฟอร์เมชันเทคโนโลยี.

ครุณี กุลวงศ์. (2549). การเป็นฐานคะแนนเสียงเลือกตั้งของสตรี: ศึกษากรณี ในชุมชนเขตเทศบาล
นครอุดรธานี.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ดร เทพบริสุทธิ์ (2567) บทบาทของสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีต่อการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนา
ท้องถิ่น กรณีศึกษา: เทศบาลตำบลปลายบาง รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (การเมืองและการ
จัดการ) สาขาวิชาการเมืองและการจัดการ สำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เตชิต เฉยพ่วง. (2553). รูปแบบเครื่องแต่งกายของเจ้านายในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ทักษิณา พานทอง (2561). บทบาทผู้นำท้องถิ่นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ กรณีศึกษา ตำบลช้างข้าม
อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี.รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง).
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ธนพัฒน์ จงมีสุข.(2556). ศึกษาระดับการยอมรับบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์.วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.สืบค้น
วันที่ 12 สิงหาคม2566 ,

https://scholar.google.co.th/citations?view_op=view_citation&hl=en&user=X8Ualf8AAAAJ&citation_for_view=X8Ualf8AAAAJ:zYLM7Y9cAGgC

- ธัญญธร บุญอภัย(2563).ศึกษาแนวโน้มบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม . คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ทริบเพิลกรุ๊ป.
- มัทนา ภูครองหิน (2563) การพัฒนาบทบาทคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด. วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- บุญวดี มนตรีกุล ณ อยู่ธชา. (2559). บทบาทสตรี: ในมุมมองความยุติธรรมในสังคมไทย. วารสารการบริหารปกครอง (Governance journal), 5(2).
- ปริญญา บัณฑิตโต. (2551). สตรีกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปิยพร ทำจิ้น (2558). รายงานวิจัยการสร้างกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเพื่อการพัฒนาอาชีพ กรณีศึกษาในเขตจตุจักร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- พยุง รสใจ. (2554). บทบาทผู้นำสตรีในทางการเมืองการปกครอง: ศึกษากรณีตำบลหนองมะคูเมือง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี.
- พรทิพย์ อัยยิมพันธ์. (2547). Leadership for organizational effectiveness. การบริหารคน, 3(24),65-68.
- ทวนธง ครุฑจ้อน.(2561).การปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา : บริษัท นำศิลป์ โฆษณา จำกัด
- รตสิรี นาทอง (2559) ศึกษาวิเคราะห์บทบาทองค์กรสตรีด้านการแก้ปัญหาสตรีในสังคมไทยปัจจุบัน ด้วยหลักพุทธธรรม. Dhammathas Academic Journal, 1(2), 133–148. retrieved from <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/dhammathas/article/view/78811>
- วสิรัตน์ แสงไชย. (2542). บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วันทนีย์ วาสิกะสิน และสุนีย์ เหมาะะประสิทธิ์. (2541). สังคมไทยคาดหวังอย่างไรกับผู้หญิง. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2550). ทิศทางการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. ในคู่มือพลเมืองยุคใหม่. กรุงเทพฯ: เอ.พี กราฟิก ดีไซน์และการพิมพ์.
- สาวตรี สุขศรี.(2564). การศึกษาการบังคับใช้ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย. กรุงเทพฯ : บริษัท กู๊ดเฮด พรินท์ติ้ง แอนด์ แพคเกจจิ้ง กรุ๊ป จำกัด
- สนธยา พลศรี, (2555). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์

สุทธิพงศ์ พรหมไพจิตร. (2541). บทบาทของสตรีกับการพัฒนาสังคม กรณีศึกษาที่จังหวัดปัตตานี. ม.ป.ท.

โสภารัตน์ จารุสมบัติ. (255 1). การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานพัฒนาสตรี กรมการพัฒนาชุมชน. รู้จักกองทุนพัฒนาสตรี. สืบค้นวันที่ 15 พฤษภาคม 2566, จาก <http://www.womenfund.in.th/about-womenfund/structure/item/33-รู้จักกองทุนพัฒนาสตรี.html>

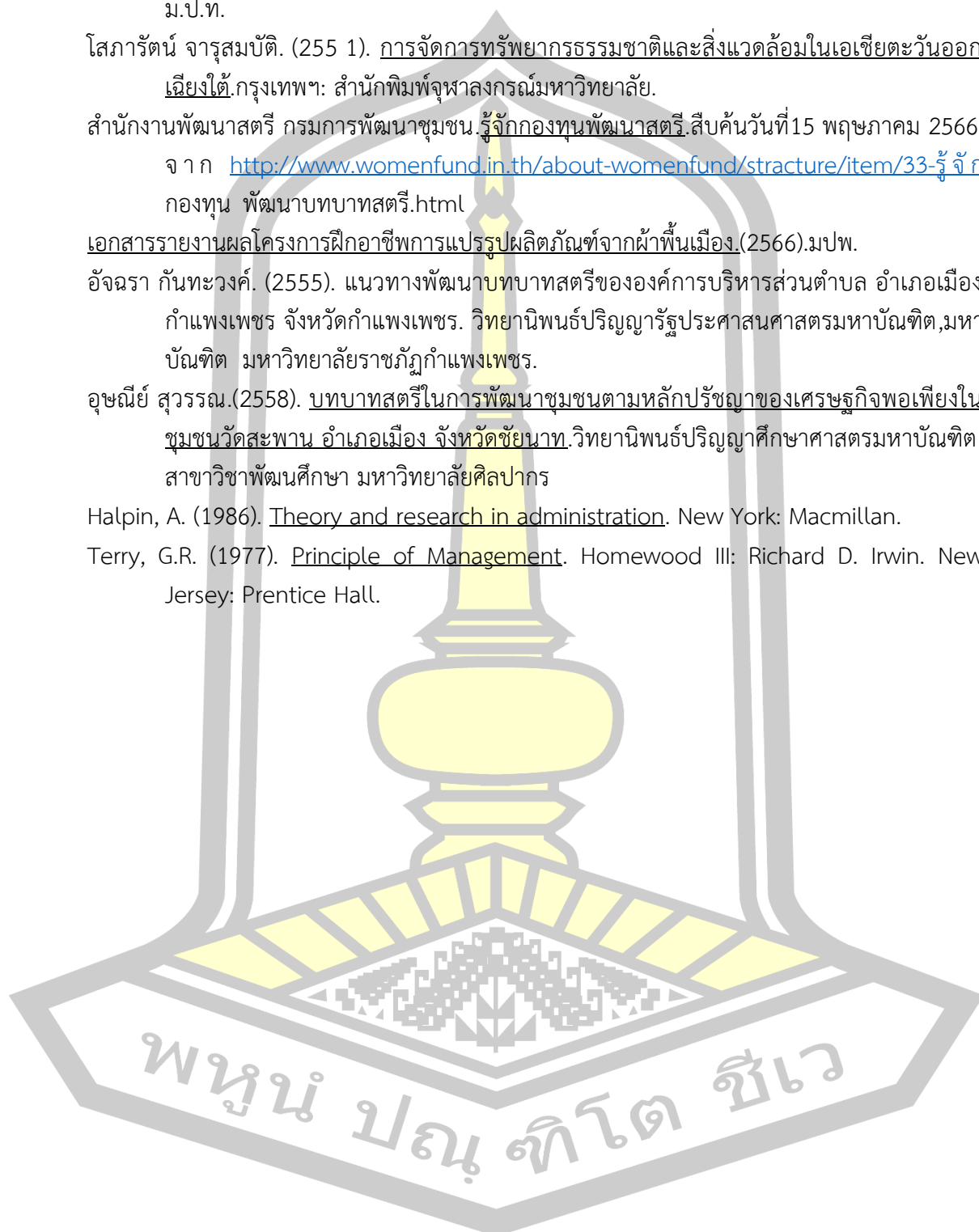
เอกสารรายงานผลโครงการฝึกอบรมการผลิตภัณฑจากผ้าพื้นเมือง. (2566).มปพ.

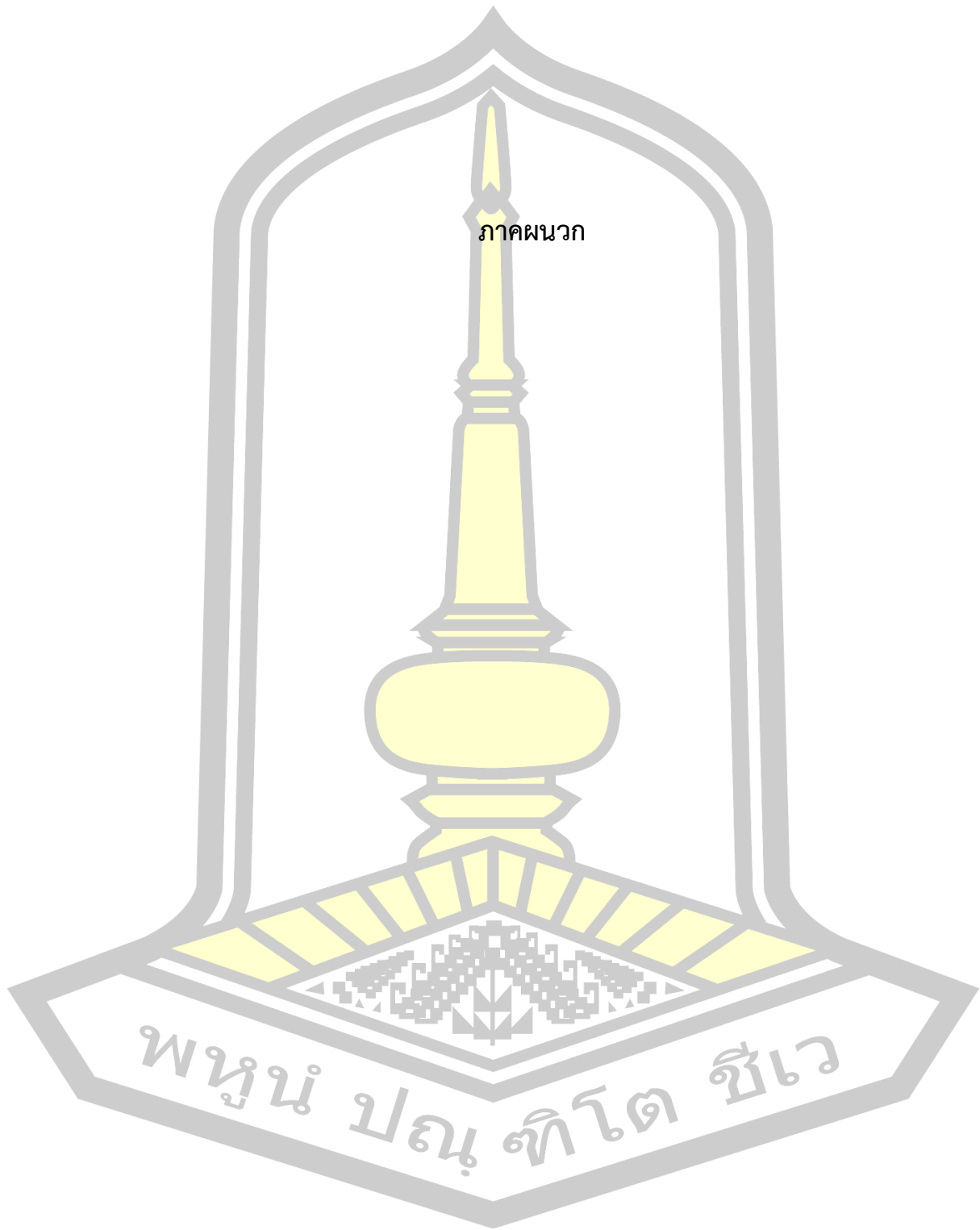
อัจฉรา กันทะวงศ์. (2555). แนวทางพัฒนาบทบาทสตรีขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

อุษณีย์ สุวรรณ. (2558). บทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

Halpin, A. (1986). Theory and research in administration. New York: Macmillan.

Terry, G.R. (1977). Principle of Management. Homewood Ill: Richard D. Irwin. New Jersey: Prentice Hall.

แบบสัมภาษณ์

“ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาอำเภอฆ้องชัย
จังหวัดกาฬสินธุ์”

สำหรับ : ผู้ให้ข้อมูลหลัก(นายอำเภอฆ้องชัย , ผู้ใหญ่บ้าน , นักพัฒนาท้องถิ่น)

คำชี้แจง : การกรอแบบสอบถามสัมภาษณ์

กรณีศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาทางวิชาการ ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบคำถามตามความเป็นจริงหรือตามประสบการณ์ในการทำงานของท่านเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมอย่างมาก ข้อมูลที่ท่านตอบทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และทำลายทิ้งหลังจากการวิจัยเสร็จสิ้นทันที จึงขอให้ท่านกรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของท่าน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาต่อไป

ชื่อ-สกุล ผู้สัมภาษณ์วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์

เวลา สถานที่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล ผู้ถูกสัมภาษณ์ เพศ อายุ

สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง

หน่วยงานที่สังกัด.....รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ประสบการณ์การทำงาน

พญ. ปณ. ศ. โศ. ช. เว.

ส่วนที่ 2 เนื้อหาสาระที่สัมภาษณ์

1.สภาพพบพบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างไร

.....

.....

2.สภาพพบพบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านสังคมเป็นอย่างไร

.....

.....

3.สภาพพบพบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านวัฒนธรรมเป็นอย่างไร

.....

.....

4.สภาพพบพบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านการเมืองเป็นอย่างไร

.....

.....

5.สภาพพบพบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร

.....

.....

6.ปัญหาและอุปสรรคในการเป็นผู้นำสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นมีอะไรบ้าง

.....

.....

7.ข้อเสนอแนะในการพัฒนา “ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น” อย่างไร

.....

.....

***** ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้เกียรติตอบแบบสอบถามฉบับนี้*****

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

แบบสัมภาษณ์

“ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาอำเภอฆ้องชัย
จังหวัดกาฬสินธุ์”

สำหรับ : การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

คำชี้แจง : การกรอแบบสอบถามสัมภาษณ์

กรณีศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาทางวิชาการ ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบคำถามตามความเป็นจริงหรือตามประสบการณ์ในการทำงานของท่านเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมอย่างมาก ข้อมูลที่ท่านตอบทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และทำลายทิ้งหลังจากการวิจัยเสร็จสิ้นทันที จึงขอให้ท่านกรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของท่าน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาต่อไป

ชื่อ-สกุล ผู้สัมภาษณ์วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์

เวลา สถานที่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล ผู้ถูกสัมภาษณ์ เพศ อายุ

สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง

หน่วยงานที่สังกัด.....รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ประสบการณ์การทำงาน

พัฒน ปลูก จิต ใจ

ส่วนที่ 2 เนื้อหาสาระที่สัมภาษณ์

1.สภาพพบพบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างไร

.....

.....

2.สภาพพบพบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านสังคมเป็นอย่างไร

.....

.....

3.สภาพพบพบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านวัฒนธรรมเป็นอย่างไร

.....

.....

4.สภาพพบพบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านการเมืองเป็นอย่างไร

.....

.....

5.สภาพพบพบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร

.....

.....

6.ปัญหาและอุปสรรคในการเป็นผู้นำสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นมีอะไรบ้าง

.....

.....

7.ข้อเสนอแนะในการพัฒนา “ความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น” อย่างไร

.....

.....

***** ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้เกียรติตอบแบบสอบถามฉบับนี้*****

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวปรัชญาภรณ์ ภูสาไสย
วันเกิด	8 มีนาคม 2538
สถานที่เกิด	อำเภอทลิ่งไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 38 หมู่ 3 ตำบลโนนศิลาเลิง อำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ 46130
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2561 นิติศาสตร์บัณฑิต (น.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2557 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอนุกุลนารี จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2554 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเพชรผ่องพันวิทยา จังหวัด กาฬสินธุ์

พูนัน ปณุกิตโต ชีวะ